

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio II. De necessitate gratiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

Disputatio VII.

225

QUÆSTIO II.

De necessitate Gratiae.

P RÆMITTO 1. *Non esse jam in hoc difficultatem scholasticè examinandam, quod gratia sit necessaria ad actiones salutares & ut oportet, hoc enim est articulus fidei fundatus in scriptura, Non ego sed gratia Dei mecum, Converte me Domine & convertar. Hier. 31. & Joan. 6. Ne-mo potest venire ad me nisi Pater meus traxerit eum. Docet idem August. in omnibus locis contra Pelagium, & demum Trid. Sess. 6. Can. 3. docet: Sine præveniente Spiritus Sancti inspiratio-ne hominem, credere, sperare & diligere prout oportet ut ei justificationis gratia conferatur, minimè posse.*

P RÆMITTO 2. *Non tantum ad primam infu-sionem habitus fidei in adultis, indigemus gratia præ-veniente, sed etiam supposito habitu fidei, eadem indigemus ad justificationem nec sufficit sola adju-vans.*

RATIO. Tum quia. Citatæ auctoritates lo-quuntur de omni operatione supernaturali, ergo sine fundamento ad solam infusionem fidei restringetur necessitas gratiae, locutionesq; istæ depositum gratiam, non in ipso tantum operari, sed & ante opus, unde August. lib. 2. de pec. mer. cap. 18. ait; quod ad Deum nos convertamus, nisi ipso excitante & adjuvante non possumus, ubi etiam excitantem gratiam quæ initium dat operi, & non tantum adjuvantem quæ in ipsum progressum boni operis influit, requirit. Tum quia. In ordine naturali, ad unamquamque seriem actionum indigemus & cogitationibus à bona fortuna injectis, & concursu divino. Ergo & in ordine supernaturali, non tantum excitanti, sed & adjuvanti, nec tantum adjuvant sed etiam excitanti gratia indigemus. Tum quia. Non est ratio cur indigemus non tantum adjuvanti, sed etiam excitanti gratia ad primam infu-sionem habitus fidei, & non etiam de cætero. De quo fusiù consule Ripald. d. 116. n. 4.

DICES 1. cum Vega. Possimus odiſſe subito quos diligebamus, & contrâ diligere quos ode-ramus. Ergo peccatores non excitati, possunt pro libito odiſſe cum gratia adjuvante.

R E S P O N D E T U R. Retorquendo argumen-tum de fide, quia possumus etiam subito crede-re post propositionem objecti sufficientem. Directè autem dici potest quod possumus & credere, & justificari sine gratia præveniente, & motibus indeliberatis, sed id non fieri, quia conaturalior est modus, non prorumpendi ex-templò, ad actus deliberatos.

DICES 2. Sufficit ut illi actus ad sui super-naturalitatem salvandam fiant ex habitu su-pernaturali, ergo neque necesse erit, ut ante-cedentes justificationem, fiant ex prævenien-ti gratia, quia adjuvans supplebit vicem ha-bituum.

R E S P O N -

formalitate charitatis, id tantum habere quod assumit Major, secundus sub aliis formalitatibus, & licet in humanis esse dignum amore, & esse po-tentem amare, sit aliud, secundus in ordine super-naturali: quia in humanis duo illa separari pos-sunt; non ostendit autem experientia haec duo esse separabilia in ordine supernaturali; quæ in-separabilitas licet rejici possum in ordinem a Deo factum: atamen rejici potest etiam in condi-tionem entis; & ut de facto rejiciatur, evincunt rationes pro Conclusione.

I N S T A T 1. Hoc quod est forma prima dans esse supernaturale debet esse tale, cui debeantur reliqua cum esse illo supernaturali connexa. Sed sola gratia & non charitas est talis: quia super-naturales virtutes, aliae sunt intellectus, aliae vol-untatis; charitas autem quæ est virtus voluntatis, quomodo erit radix virtutum intellectus.

R E S P O N D E T U R. Charitatem sub formalitate charitatis non esse principium exigitum in intellectus, sed præsuppositum, licet sub for-malitate gratiae sit tale exigitum, ad eum modum, quo anima non sub formalitate voluntatis, sed sub formalitate animæ, est radix intellectus.

I N S T A T 2. Charitas est appetitus quidam naturalis, appetitus autem sequitur naturam & radicem, quæ in præsenti non potest esse alia quæ in gratia.

R E S P O N S U M. Charitatem sub formalitate charitatis esse appetitum, non sub formalitatibus aliis.

I N S T A T 3. Ripalda. Potest distingui realiter gratia à charitate. Ergo & realiter distinguitur, quia ex pacto, ordo gratiae conformiter statuet ordinem naturæ inferiori, & ordinem superiori unitonis Hypostaticæ, utrumque autem horum simpliciter unicum principium existit acciden-tium, ac virtutum accidentalium.

R E S P O N D E T U R. Identificatæ charitate cum gratia, adhuc erit unicum principium virtutum; nec sequetur; quod sicut ab unione Hypostatica distinguitur charitas, sic eam distin-gui à gratia: quia nunquam charitati tribuitur, ut faciat in distans substantialiter, quod tribui-tur unioni. Jam autem quæ prædicta tribuuntur gratiae, tribuuntur & charitati.

DICES 3. Gratia est forma justificans. Cha-ritas non est forma justificans. Nam si actus charitatis non justificat formaliter, nec justificabit habitus, non enim confert subiecto majorem re-situ dinem. Unde dicit Aristotel. 9. Metaph. Textu 19. Melius est bene agere, quod per-tinet ad actum, quam posse bene agere, quod per-tinet ad habitum.

R E S P O N S U M alibi, suo modo etiam actum charitatis nos sanctificare; & immediatè di-ctum, quod charitas non sub formalitate chari-tatis sanctificet nos, sanctitate, quæ sit partici-patio naturæ divinæ, sed sub alia forma-litate.

RESPONDE TUR. Quod quamvis actus illi debeant esse supernaturales, non ideo tamen requiritur gratia præveniens ut salvetur supernaturalitas, sed ut cætera sint paria, nempe ut salventur locutiones Patrum, & servetur consuetudinalis & ordinarius modus agendi.

DICES 3. Sufficit ut excitatio fiat per habitum fidei.

RESPONDE TUR. Quod non, quia fortè non ad omnes actus gratiosos, præviè semper, concurrit habitus fidei. Deinde quia ipse actus habitusque fidei indiget pro sua parte excitatione.

PRÆMITTO 3. *Etiam supposita justificatione & infusione habituum supernaturalium, adhuc erit necessaria gratia adjuvans.* Est contra Molinam, Bellarm. Valentiam. Sed docet eam Lessius, Beccanus, Ruiz, & postillos citat. Ripald. Ratio. Tum quia. Innuit id scriptura, universaliter ad opera gratiæ adjutorium depositens, nomine autem gratiæ adjuvantis venit aliquid hinc & nunc collatum quod etiam significat ille locus ad Philippen. 2. *Deus est qui operatur in vobis velle & perficere pro bona voluntate, sicut semper obedistis, ubi obedistis, ostendit sermonem directum ad justificatos, & ly qui operatur, hinc & nunc, collatam gratiam adjuvantem.* Ad Rom. etiam 9. *neque volentis, inquit, neque currentis sed miserenis est Dei, ubi etiam currentis, adeoque justificati actus, referuntur in misericordiam Dei, adeoque in gratiam adjuvantem quod significavit August. cap. 61. & 62. in hanc epistolam, ubi inter alia habet, neque volentis, neque currentis, sed miserenis est Dei, quia sine ejus adjutorio non possumus adipisci quod volumus, sed id est potius, quia nisi ejus vocatione non volumus.* Tum quia. Ita significat Arauficanum secundum Can. 25. *Hoc salubriter profitemur & credimus, quod in omni opere bono nos incipiamus, &c. Sed ipse prius nobis inspirat &c. ut cum ipsis adjutorio, ea que sibi sunt placita, implere possumus.* Et Trid. Sess. 6. c. 16. ajens de influxu Christi in membra per gratias, ita loquitur; *qua virtus bona eorum opera, semper antecedit, & comitatur, & subsequitur.* Ubi loquitur de omnibus operibus, adeoque etiam de iis quæ fiunt cum habitu. Hocque etiam videtur significare August. lib. de Natura & gratia cap. 28. *Sicut oculus corporis etiam plenissimum sanatus nisi candore lucis adjutus non potest cernere, si homo etiam perfectissime justificatus, nisi eterna luce justitiae divinitus adjuvetur, recte non potest vivere.* Tum quia, ut illa opera sint supernaturalia, sufficeret quidem principium elicivum supernaturale quod est habitus, sed aliunde prærequiritur præveniens & adjuvans gratia, præveniens quidem ut motus indeliberatus ab extrinsecoproveniens, adjuvans autem, ut salvetur major, ut ita dicam, dependentia in ordine supernaturali, etiam habituum infusorum, formalitasque gratiæ adjuvantis.

PRÆMITTO 4. *Ad singula opera requiruntur*

singulæ gratiæ, & quidem quod non sufficiat gratia præterita ad opus præfens docet Ripal. n. 54. contra Suar. & Granad. Ratio. Tum quia Verba Patrum quæ exigunt, quod omnis actus supernaturalis fiat Deo movente & vocante, si ut sonant accipiuntur, præsentem gratiam important. Tum quia, per nos auxilium adjuvans physicè concurrit, ergo debet esse actu exilens. Tum quia. Quando dicitur promissus Spiritus S. ad memoriam revocatur, quæ dixerit illius, id non convincit, nam illa ipsa revocationem memoriam erit adhuc actus & præsens. Et licet memoria præterita & vocationis conferat id objective, & remote, non confert tamendificienter, ut conferre debet gratia adjuvans, præcipue cum gratiæ adjuvantis, ut dixi, debet esse concursus physicus. Ex quo ulterius

INFER TUR. Non sufficere unam gratiam plures actus etiam subordinatos, contraria quam voluerit Suar. & Ruiz.

RATIO. Quia illustratio respectu unius obiecti, non est illustratio respectu alius, & sic concursus ad unum actum, non est concursus alium, sic nec auxilium adjuvans idem erit. Imò præter gratiam ad opus internum requitam, est necessaria gratia distinguita ad opus internum exequendum, v. g. externam profectio nem martyrii, nam id sufficienter significatus ille script. Velle quidem adjacet militi, id perficere non invenio, sæpèque in ipsa extrema operis perpessione vel exercitio, distinctæ difficultates occurunt, adeoque novæ gratiæ suprandæ.

Sed sufficienæ gratia quæ datur ad habendam resolutionem efficacem, quæ imperat actum externum firmat Ripald. citat. sufficere n. 80. Sed non in merito, negat Granad. & Ruiz.

RATIO. Quia experimur difficultatem iam post dictum imperium in elicendo actu tertio. Locutionesq; Patrum universales id dehinc decidere, & licet actiones externæ non sint primò meritoria, nec illæ in se sint supernaturales, adeoque nec depositant gratiam effectu illius operis supernaturalem; sed ad roburandam voluntatem requiruntur gratia supernaturalis, quæ roburatio, est necessaria etiam post resolutionem efficacem. Quamvis autem August. in defectum voluntatis imperantis, iicit defectum executionis operis externi, id ideo facit, quia indubie requiruntur voluntas imperans, sed non sequitur non indigerentis roburatione sequenti ipsam resolutionem efficacem. Quod autem dicit Ripald, posito efficaci imperio, non posse non sequi opus externum nisi defectu potestatis executivæ, id vel non convincit, vel pro nobis est, non convincit in quantum quia ipsa arduitas operis, potest facere difficultatem, etiam post efficacem resolutionem, adeoque fundare novæ gratiæ necessitatem; vel pronobis est, quod scilicet possimus indigere

gratia, in ordine ad ipsam executivam potentiam, in actum deducendam.

PRÆMITTO 5. In præsenti hæc tria vel maxime expenda. Primo: ad indigamus gratiam ad actus honestos moraliter. Secundo: ad vitanda omnia venialia. Tertio: ad perseverandum, ex quibus decisio reliqua innotescunt.

DIFFICULTAS I.

De Necessitate Gratiae ad actus honestos moraliter?

PLures hac in parte sententias collegit Ovied. contr. 3. à num. 14. principales duæ sunt. Prima Vafq. qui Prima 2dæ. 190. asserit esse necessariam gratiam per Christum ad talia opera, licet illa sit in entitate naturalis, voluitque illas actiones esse meritorias. Illum secuti sunt cum aliqua distinctione Torres, & Meratius & alii. Oppositum sentit Suar. hæc lib. 8. à c. 8. referens se ad librum 2dum de prædest. Arriag. d. 38. n. 8. Ovied. contr. 3. n. 77. licet cum restrictionibus. Sunt aliae sententiae mediae. Prima est. Ripal. disp. 20. & 104. quod scilicet ex natura rei non sinecessaria gratia Theologica, ad aliquid bonum opus morale, sicut tamen necessaria ex lege & providentia Dei, non propter ipsum opus naturale, sed ad aliud supernaturale circa idem objectum, quod semper fit, quotiescumque fit actio honesta naturalis. Secunda est Konin. qui disp. 8. de merito. dub. 4. n. 63. censet ad operationes justi honestas moraliter, necessariam esse gratiam supernaturalem, eo quod illæ omnes in iusto sint supernaturales, licet non sit necessaria in peccatore. Sit

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur Argumenta pro sententia negante.

PRIMUM Argumentum est ab Auctotitate.

PRIMA Auctoritas est S. Scripturæ.

PRIMUS locus est ad Rom. 2. Gentes quæ legem non habent naturaliter ea quæ legis sunt faciunt, quem locum c. 8. à n. 13. pluribus ponderat Suar. ultimò sistit in Particula naturaliter, quod scilicet impleant legem, ductu naturæ & per vires ejus.

RESPONDETUR favere Suario aliquos interpres, sed oppositos Augustino qui lib. 4. contra Julianum cap. 3. ideo, inquit, naturaliter & sine lege, quia de illis loquebatur qui ex gentibus venerunt ad Evangelium, non ex circumcisione cui lex data est, & propterea naturaliter, quia ut credent in eis est correcta natura. Similia habet libr. de spiritu & litera cap. 26. quem sequitur Prosp., Fulgentius, & alii apud eundem Suar. quem locum exponens Anselm. ait, naturaliter

quidem sed non nisi per gratiam, & fidem quæ, renovat imaginem Dei. Addo ipsum Suar. monere ibidem n. 12. nihil pro hac sententia in scriptura expressum haberi, quia illa non negat hoc fieri majori aliquo adjutorio, præter concursum generalis. Quanquam ly naturaliter bona, potest supponere pro actibus in substantia bonis, quos actus in substantia, hoc est in se bonos, faciunt gentes, non addit autem script. bene illos fieri; cum tamen non nisi ad bene agendum sit necessaria gratia. Et ita datur eleemosyna in substantia sine gratia, non tamen sine gratia potest dari intentione bona & modo debito, quod expresit August. lib. 4. contr. Julian. cap. 3. homines sine fide non ad eum finem hæc opera retulerunt, ad quem referre debuerunt. Quamvis autem concedamus Suario, non esse necessarium ut semper infidelis malo sine faciat, sed negamus, quod ut bene faciat, non esse necessaria gratiam. Quando autem ponitur intentio mala pro exemplo, ponitur tanquam aliquid magis notum. Denique cum non dicat script. illos bene facere, simpliciter accipiantur verba si ponantur, Gentes naturaliter & sine gratia facientes quæ legis sunt, non tamen facientes bene, hoc enim non dicit scriptura.

SECUNDUS locus est, ex illo Matth. 5. si dilexeritis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis; nonne & Ethnici hæc faciunt, ubi necesse est esse sermonem de dilectione bona, alias nullum esset argumentum Christi.

RESPONDETUR etiam hunc locum nihil agere de exclusione gratiae.

TERTIUS locus ex Petri Secunda, sed illic loquitur de dominis bonis quantumvis Ethnici. Negatur tamen, illos habuisse hanc bonitatem sine gratia.

SECUNDA Auctoritas est Pontificia. Damata est hæc propositio 36. Baji. Cum Pelagio sentit qui boni aliquid naturalis, hoc est quod ex solis naturæ viribus ortum dicit, agnoscit. Quodsi tantum damnatur hæc censura Baji, faltem appetat hanc sententiam esse immunem à Pelagianismo, hoc autem satis est; ut præferatur oppositæ, cum alias sit magis conformis Script. & Patribus. Deinde idem, propositione 37. sine censura pronuntiat quod omnis amor naturalis creaturæ rationalis, qui non est à Spiritu S. infundente charitatem, sit vitiosa cupiditas. Similia habet propositione 34. & 35. Rursus ejusdem propositio 28. est liberum arbitrium sine gratia Dei adjutorio non nisi ad peccandum valat, ergo approbat virtualiter aliam contradictionem Pontifex, scilicet liberum arbitrium sine gratia adjutorio aliquid posse facere quod peccatum non sit.

RESPONDETUR. Quoad propositionem 36. illa damnata non nisi ratione censuræ quam cerebat Bajus, positis enim propositionibus Baji, tum primum sub fine dicuntur aliquæ scandolæ,

PL
Ki
Z.

losa, aliqua hæretica, aliqua offendentes aures, particulatim autem singulis non apponitur censura. Quod autem dicit Arriaga n. 12. Bellarminum qui cum Bajo disputavit sensisse, quod hic stabilitum sit, posse arbitrium suis viribus aliquod bonum morale defacto efficere, id non convincit, satetur enim Vasq. suam sententiam probatam fuisse Bellarmino, dum Romæ legeret. Quod autem dicit Cunerum qui Romæ contra Bajū egit, sensisse, quod non censura, sed ipsa propoſitio sit damnata, id non convincit, quomodo enim ausus fuisse etiam Romæ defendere Vasq. Quod attinet ad propositionem 37. & 28. ea non sequitur ex doctrina Vasq. Ratio, quia longe est alia hæc propoſitio, omnia quæ sunt sine gratia sunt peccata, & alia, nullum opus bonum morale sit sine gratia; primum non docuit Vasq. sed secundum, decisiones autem Conciliorum sunt nonnisi ut sonant accipienda. Et certè si aliquis admitteret actiones in individuo indifferentes, non faceret contra illum, dicta auctoritas, ita nec facit contra eum, qui admittit actiones bonas sine gratia, sed non bene factas. Denique intentio fuit Pontificum damnare intentum Baji, qui in propositione 37. intendebat, quod omnis amor, qui non est supernaturalis (hoc enim ex phraſi Ecclesiæ significant illa verba, Spiritu Sancto infundente charitatem) sit actus vitiosæ cupiditatis. In propositione autem 28. intentio fuit Pontificum damnare, quod auferret indifferentiam à libero arbitrio ad non peccandum, cùm ille independenter à gratiâ poneret in arbitrio nonnisi determinationem ad peccandum, illis verbis, nonnisi ad peccandum valet: cùm tamen gratia non adferat sed supponat indifferentiam. Nihil autem horum habet doctrina Vasq. Quando autem Trident. docet hominem justificari gratis; quia neque fides, neque opera quæ justificatiōnem præcedunt, eam merentur, non hoc ipso supponit fidem illam, sine adjutorio gratiæ haberi.

TERTIA. Auctoritas est Patrum. Expendentur illæ nominatim, quas adducit Arriaga citatus.

PRIMUS locus est August. ex ep. 5. ad Marcellum, ubi cùm agnovisſet, Ethnico non habuisse veram pietatem erga Deum, subdit, *custodiens tamen sui generis probitatem.*

RESPONDE TUR. Nomine veræ pietatis intelligi, veram religionem, non addit, autem August. custodiā pietatis fuisse sine ullo auxilio gratiæ.

SECUNDUS locus ejusdem est, ex lib. de litera & Spiritu, cap. 28. de Iudaïs inquit, *nam & ipsi homines erant, & vis illa natura inerat eis, per quam legitimè aliquid anima rationalis & sensi & faciat.*

RESPONDE TUR. Sicut cùm dico, inest beatovis, per quam videt Deum & amat, non sequi-

tur excludi lumen gloriæ &c. ita & in praefendit, non excluditur adjutorium gratiæ. Ea autem quæ adducit Eſpar. ex ejusdem lib. cap. 27. ostendit in Ethnico opera bona, sed non exclusionem gratiæ.

TERTII locus est ex 3. lib. Hypognostum post medium quisquis ita dixerit, quod sine Deum opus, quod ad sanctum ejus propositum pertinet, nec inciperē nec perficere posſit, Catholicus sit.

RESPONDE TUR. Imprimis non constat quod hic liber sit August. sed etiam hoc posse dici potest, non significare hunc locum quod Catholicum sit sentire, sine auxilio gratiæ possieri opus honestum moraliter, quamvis non spectans ad vitam æternam, de hoc enim illic non discurrebat August. sed tantum opponetur se illis, quod merita naturalia prærequantur ante gratiam, vel quod gratia non sit necessaria ad merita vitæ æternæ, unde etiam inib⁹ c. 4. folium negat, quod sine gratia supernaturali proficiuntur opera sicut oportet ad salutem. Hinc etiam opera bona quæ a Bono Naturæ oriuntur, inferius dicit, non fieri sine Dei gubernaculo, quod venire potest nomine gratiæ naturali, vel certè agnoscit illic opera bona, sed non facta.

QUARTUS locus est ex lib. 5. de Civit. cap. 13. ubi agnoscit opera aliqua pertinentia ad presentis vitæ honestatem, & aliqua ad futuram immortalitatem.

RESPONDE TUR. Non negare illic August. quod pertinentia ad vitæ hujus honestatem, fiant sine gratia.

QUINTUS locus August. est ex lib. de perficitio[n]e justitiae, ubi hæretico objicient, quod possit aliquis habere voluntatem nubendi sine gratia, respondet, *quasi promagno habendum se velle nubere, ubi de adjutorio divine gratiae, operis suis disputatur ubi videtur agnoscere Aug. quod sine adjutorio gratiæ possint ista fieri.*

RESPONDE TUR. Agnoscere August. quod voluntas nubendi possit haberi sine adjutorio gratiæ supernaturalis in entitate, causansque volitionem supernaturalē, de hac enim gratia cum hæreticis disputabat August. Deinde ostendit argumentum hæreticorum esse à minori ad maius, yia affirmationis, quasi dicat, non fieri quod si daremus voluntatem nubendi esse sine gratia, etiam sequatur posse esse voluntatem credendi sine gratia, ex hoc autem nihil argui potest contra Vasq.

Citari solet etiam Auctoritas S. Th. i. ad a. 3. 109. a. 2. ubi de natura humana loquens ait, *quidem etiam in statu naturæ corrupte per virtutem suæ naturæ aliquod bonum peculiare agere, sicut adificare domos.* Sed id non convincit: quia per hanc virtutem suæ Naturæ intelligit exclusionem elevationis, opera enim non elevata dicuntur fieri per propriam virtutem; quod autem non excludat ab solutè gratiam, verba quæ in fine articul

R. P.
TH. M. L.
zianows.
Tom. I.
D. VI.

ticuliponit, ostendunt, dum ait in utroque statu indiget homo auxilio divino ut moveatur ad beneagendum. Concedimusq; Ovied. quod pos- sit, haec verba accipere de concursu generali, sed refutat querere, cur non possint accipi de auxilio gratiae, praeципue cum intentu S. Doctoris fuerit non loqui de necessitate coeūris, sed de necessitate gratiae, ut titulus articuli ostendit, instantiaq; de agro quam inibi adducit hoc solū vult, quod sicut aeger non caret principio vita, ita nec natura corrupta principio potenti operari bene, quia non caret indifferenti etiam ad bonum.

Citari solet Auctoritas Petri Diaconi lib. de Incar. cap. 6. Basili hom. 9. de opere sex dierum. Prosperi cap. 22. contra collatorem & 26. sed primus, hoc tantum dicit; quod sine gratia an- tonomasticè dicta, hoc est, in entitate superna- turali, possint agi bona opera. Secundus solū intendit ostendere, quod voluntas independen- ter à gratia, non sit determinata ad malum. Ter- tius ostendit quod dentur opera, quæ vitam moralem honestate possunt, non agit autem quidquam de exclusione gratiae.

SE CUNDUM. Argumentum est conflatum ex Rationibus quibus utitur Suar. & alii post ipsum.

1. RATIO est hī lib. 1. cap. 8. petita ex in- trinseca facultate naturæ, quæ post peccatum non fuit destruta, neque in internis potentias dimi- nuta, sed tantum privata possibilitate, quam per gratiam & iustitiam ante peccatum habebat.

RESPONDETUR. Necesitas prædictæ gratiae non oritur ex destructione naturæ humanæ, sed quod Selectio v. g. congruae cogitationis pendeat à Deo, &c. similia.

2. RATIO ejusdem ex n. 49. Talis actus non est per se impossibilis libero arbitrio gratiæ de- stituto, nec semper est in individuo ita difficilis, ut sit necessarium adjutorium gratiae, præcipue cum ipse actus debeat esse in substantia natura- lis, & de objecto proportionato.

RESPONDETUR. Etiam sine selecta gratia, non esse impossibilem talem actum libero arbitrio, nunquam tamen futurum sine illa, quia selec- tio cogitationis congruae, quæ intercedere debet, non est in potestate creature.

3. RATIO est ex cap. 13. ejusdem lib. petita, ubi hoc assumit, donum congruae cogitationis, non esse extra dona, quæ primam creationem consequuntur, quasi ex naturali debito ac sub- inde non esse propriam gratiam etiam ordinis naturalis, quod ipsum sic probat. Quia hoc debi- tum potest considerari, vel in ordine ad natu- ram specificam, vel in ordine ad individua, priori respectu sumpta naturæ est debita, quia debi- tum est aliis speciebus rerum, tale genus provi- dentiae, quo interdum opera connaturalia con- venienter ac recte secundum capacitatem suam naturalem faciant, ergo idem debitum est, crea- ture intellectuali, secundum suam speciem sum- pte, quod etiam pluribus probat, est etiam debi-

ta hæc gratia individui creaturis, ex pluribus capitibus, quæ ibi ponit: inter alia, quod si singu- lis speciebus est debita dicta gratia, cum singuli Angeli differant specie singulis debebit esse de- bita &c. &c. quæ in responsione tangentur.

RESPONDETUR. Sicut ipsa entia aliter se habent inter se quoad modum agendi conformiter ad suam naturam, ita & modus providen- tiae divinæ, est alius & alius. Porro etiam ita se habent quoad modum agendi conformiter ad suam naturam, ut determinent sibi nonnisi ope- rationem rectam in illo ordine, deviatioque ab illa, non est nisi monstrum, vel miraculum. Porro natura intellectuali primò quidem intendit operationem rectam, sed non determinat illam sibi, unde etiæ & providentia divina, aliter cum aliis creaturis, aliter cum natura intellectuali concurrit, nam cum aliis concurrit, ut nisi sequatur operatio, recta debeat ut extraordianaria providentia, quando autem non sequitur recta operatio in natura intellectuali, nemo dicit Deum tunc usum esse providentia extraordianaria: idq; ex eo, quia ut dixi, creaturæ sunt deter- minatae nonnisi ad unum modum agendi, nisi forte aliter contingat per accidens, indeque sit, ut divina providentia secundum conditionem naturæ debeat providere, ut nonnisi operatio recta sequatur, secundum quod debitum Deus agens, non facit illis ullam gratiam, condic- etiam à dono creationis. Quia vero intellectuali natura, non est determinata ad modum agen- dinon nisi bene, sit, ut providentia divina non teneatur providere, ut nonnisi operatio recta se- quatur, hinc si sequitur, beneficium Dei agnoscit debet: nec per hoc inferior erit conditio natu- ræ intellectuali, nam melius est moraliter bene operari & liberè, quam physicè & cum necessitate. Quamvis autem etiam in creaturis aliis, reperiatur quædam indifferentia contingentia, hæc illis accidentaria est, per se enim deter- minatae sunt nonnisi ad operationem rectam, hinc illis ad eam providendo, Deus non facit gratiam, attendit enim ad id quod, per se & non ad id quod per accidens est, per se autem non est in nobis determinatio nonnisi ad operationem honestam. Unde inferes, nec totis specieis natu- ræ intellectuali, nec individui debitam esse congruam cogitationem. Quod autem ad fert Suar. de determinatione ad primam cogitationem, dici potest, decere quidem ut Auctor naturæ, primam cogitationem honestam offerat, sed decentia non obligante, sed cuiusdam con- gruitatis adeoq; non excludente rationem beneficii: quanquam salvâ suâ sanctitate, potest Deus etiam primam cogitationem non offerre congruâ, quæ ipsa congruitas, si ponatur quoad suum felici, non pendet à libertate humana; unde autem habeatur tunc ratio beneficii, ex dictis de aliis cogitationibus congruis petendum. Et sicut positâ cogitatiōe supernaturali in omnibus

(V) indi-
vi-

individui intellectualibus, incredibile videtur omnes dissensuros, & tamen collatio talis cogitationis est speciale beneficium, ita & in praefectione idem dicendum. *Ad alia ejusdem Suarii solvenda.*

Notio 1. Debitam esse naturae, nee cogitationem quia incongrua est, nee quia congrua, sed cogitationem, ut appellat Suar. indifferentem, est enim obligatus Deus ad dandum id, quod requirit natura intellectualis, ut possit liberè operari, non requirit autem determinatè cogitationem, quia prævideatur determinatè non habitura effectum, vel determinatè habitura, sed quæ compleat potentiam ad operandum.

Notio 2. Quod in occursum objectum, non possit selectio cogitationis congrua referri, quia in eodem concursu, potius est esse aliqua cogitatio congrua, sed spectat ad Deum datur congruum. Et licet non possit præsumi prudenter, quod Deus est et instituturus ordinem rerum, in quo non esset selecturus auxilia congrua, hoc non obstante, illorum selectio, adhuc est beneficium, ut in simili videtur est in ordine supernaturali.

Notio 3. Generatio hujus potius hominis quam alterius, est speciale beneficium Dei, comparatione facta ad hominem non genitum; nihilominus generatio hujus hominis non est beneficium distinctum a beneficio creationis; selecta tamen cogitatio, erit distincta a gratia creationis, quia illa creatio seu gratia creationis, est idem realiter cum ejusdem generatione; jam autem cogitatio congrua, non est idem realiter, & insuper nobis ad eandem rationem agendi non determinatis adfert utilitatem &c. nee moraliter loquendo, una simul cum gratia creationis tanquam aliquid illi connexum confertur, & idem moraliter beneficium est, cum gratia creationis, nascitur his constellationibus.

Continuatur Propositione argumentorum.

TERTIUM Argumentum est ex iis, quæ sibi opponit Ripald. n. 99. & quo etiam tititur Esparza. Non minus propendet pars hominis superior in objectum rationi consentaneum, quam pars hominis inferior in objectum conforme appetitui sensitivo, at ratione hujus propositionis lapè agit homo opera conformia appetitui, ergo ratione propensionis superioris, agit opera ratione contentanea.

RESPONDE TUR. Utramque quantum ex parte objecti potentiam propendere in suum objectum, sed non eodem modo, quia non indiget sensus aliunde eligibili congrua sensatio, estque in modo agendi necessitatis, nisi aliunde impediatur; jam autem voluntas & indiget cogitatione congrua, & ex eo quod sit in agendo libera, ipsaque ex se non est electiva alicuius antecedenter efficacis, sit, ut aliter se habeat, quam potentia appetitiva.

INSTANT 1. Esparza. Difficile imprimis est,

ut quis longo vivat tempore, quin vel una vice verum, vel ex veri amore affirmet, item quinquam concipiatur effectum v. g. sinceræ gratitudinis. Rursum sunt tales actiones externe, quæ superata difficultate, non restat ulterior difficultas in executione ob motivum honesti. Denique quæ redunt difficultem unum acutum, eadem facilem reddunt alium, est ergo impossibile, ut dum est homo in statu viatoris, sit semper constitutus in impotentiâ morali omnium simul auctuum honestorum. Quodsi uniuersa inest potentia bene operandi moralis, atque independenter a gratia per Christum, poterit opus bonum sine illâ ponere.

RESPONDE TUR. Hoc ipsum probari debuisse, quod completa potentia bene operandi moraliter inest homini sine gratia, item quod concipiatur sine gratia effectum sinceræ gratitudinis &c. similia. Licet has gratias paucum Deus offerat.

INSTANT 2. à pari. Habitus supernaturalis, suis viribus, absq; auxilio gratia sibi indebito, possunt efficere actus supernaturales quævis offerantur illis auxilia sufficiencia, ergo poterit, & natura rationalis uti suis viribus absq; auxilio sibi in debitò, & agere opera naturalia.

RESPONDE TUR. Concedendo totum, sicut tamen non sequitur, quod collatio gratie efficacis, non sit gratia, homini etiam habitibus supernaturalibus informato; ita nec sequetur in praesenti, immo hic ipse medius terminus, ei potius pro nobis, quia sicut indigent adhuc gratia, ita indigebunt & potentia.

QUARTUM Argumentum est ex Arriag. cit. a. n. 13. & ostendit imprimis quod possit cogitatione boni & mali, non sit necessaria illa nova gratia, tenens se à parte voluntatis, quod sibi probat. Voluntas est libera ad peccandum, & hoc sine gratia Dei, ergo ex parte voluntatis habet, quod requiritur, ut efficere possit opus bonum. Consequentia probatur, quia non potest effici peccatum, nisi sit potentia ad illud vitandum, atque eo ipso quod sic potentia ad vitandum peccatum, est etiam potentia ad bene operandum, vitando enim illud peccatum homo bene operatur, maxime in sententia negante actus indifferentes in individuo. Ergo sine gratia speciali ex parte voluntatis, distincta ab ipso concurrit generali Dei & indifferenti, datur potentia ad aliquod opus honestum.

RESPONDE TUR. Imprimis retorquendo argumentum, quod scilicet sit homo indifferens ad non diligendum Deum super omnia amore obligativo, adeoque quod deberet ex viribus naturæ elicere illum animos, & tamen supponitur, si ille amor obligativus est, esse deberet supernaturalis. Quod autem dicit Arriag. hoc argumentum tantum proponere, ut ostendatur aliquid opus bonum posse fieri sine gratia, sed non de omnibus, id non obstat, ne dicat argu-

R. P.
THEML
ZIA NOWS.
Tibit. Act
D. VI

argumentum probare multum, siquidem idem medius terminus aptari potest extra intentum. Directè autem ad objectionem dici potest, quod attinet ad hanc propositionem: potest homo sine gratia Dei peccare & non peccare, si faciat hunc sensum, non influente gratia in peccatum, est vera propositio, sed non sequitur posse aliquid bene fieri sine gratia: si autem faciat hunc sensum: potest homo sine gratia Dei non peccare, hoc est, quamvis non supponatur habere gratiam, est peticio principii, probandum que restabit quod assumitur.

INSTANT idem n. 19. Moraliter est impossibile, ut in innumeris occasionibus bene operandi, ex quibus sacerdotiis valde homini connaturale est bene operari, & verò connaturalius, quam contrarium, ut amicum optimè meritum amare, impossibile inquam, tunc hominem cum concursum generali, aliquando non bene operari.

RESPONDE TUR. Connaturalitatem quam assumit objectio, defini ex ordinaria collatione talium gratiarum, concursus autem ipse generalis non est is, qui de se natus sit adferre congrua & selectam cognitionem, quam tamen requiri, iteratò inculcatum est.

QUINTUM Argumentum Tanneri, eoque utitur etiam Ovied. cit. n. 29. Quia scilicet hæc sententia licet videatur attollere gratiam, eadem deprivit, quod siccile proponit. Natura præventa cognitione naturali, potest elicere aedium conducedentem ad vitam æternam, qui sit principium justificationis, & intuitu cuius dentur auxilia supernaturalia; oppositum autem Vafq. sentientes, negant talen actum posse elicere, ergo magis erigit naturam Vafq. Deinde quia Vafq. concedit eam gratiam ad opera bona moralia, quæ meritoria esse affirmat, ponit ergo gratiam quam Pelagius admittebat, neque enim ipse negabat gratiam naturalem. Et certè gratia necessaria ad opera moralia, oritur ex causis naturalibus, & singulari providentia Dei ita dispositis, ut docet Vafq. d. 189. n. 144. sed talem gratiam etiam admittebat Pelagius, ut constat ex alibi dictis, ergo sententia hæc cum Pelagio deprivit gratiam, & elevat naturam.

RESPONDE TUR. In sententia Vafq. duo haberi, primum quod necessaria sit gratia etiam ad opera bona moralia: secundum quod illa opera disponant ad justificationem & quod intuitu, ejus dentur auxilia supernaturalia. Posset aliquis tueri nonnisi primum & negare hoc secundum, ut fecit Turrianus apud Ovied. cit. n. 18. Quod attinet ad objectum propositionis, differentia hæc est inter Pelagium & sententiam Vafq. quia prater gratiam naturalem, nullum aliud principium admittebat supernaturale, admittit Vafq. differt item à Semi-Pelagianismo, quia illi ponabant merita conditionata & equivalentia absolutis, non admittit Vafq. Deinde quia deter-

minatio habendæ potius cogitationis congruæ quam non congruæ, pendedebat apud Semi-Pelagianos à viribus meris naturæ, in sententia Vafq. à Deicratia per Christum. De hoc tamen argumento inferius adhuc agetur.

INSTANT. Ovied. n. 77. Quia quamvis congrua cogitatio sit speciale beneficium, quo caret ille qui habet cognitionem nonnisi sufficiemtē, nihilominus illa cognitione non potest dici quod proficiuntur ex gratia, quod ipsum probat n. 86. quia Patres dum asserunt bonum opus fieri non posse sine gratia, plerumque addunt hos terminos sicut oportet, ut addit Araucanum secundum Can. 2. vel conveniens ad vitam æternam, ad salutem &c. ut habetur in Moguntino, Can. 5. Ergo opera illa bona, quæ fieri possunt non ut oportet ad salutem, non erunt facta ex gratia. Subiectumque idem Ovied. alia hoc concernentia testimonia.

RESPONDE TUR. Imprimis qui vellet tueri sententiam Vafq. prout ipse metu illam tuetur, diceret ex hoc ipso illa opera esse ex gratia facta, quia conducunt ad salutem, sed quia hic modus tucandi non est ita expeditus, diceret cum Turrianio, opera non esse meritoria, proficiunt tamen ex gratia, quia quamvis ea gratia quæ in controversia agitabatur inter Pelagianos & Augustinum antonomalitice vocetur gratia, eaque sicut oportet, nihilominus & alia adjutoria possunt vocari, idque ex mente Patrum, gratia. Ratio. Auctoritas Augusti, qui Epist. 95. agnoscit gratiam creationis; *et si enim inquit, quadam non improbanda ratione dicitur gratia Dei quæ creati sumus &c.* lib. de Spirit. & lit. cap. 35. arbitrium inquit, *ad Dei gratiam, hoc est, ad Dei donum pertinere*, lib. 4. contra Julianum, cap. 3. ait de pluribus virtutibus moralibus gentilium, subdit; *quanto ergo tolerabilius illas quas dicas in impiis esse virutes, divino muneri, quam eorum tantummodo tribueres voluntati.* In dubiè autem gratia, munus divinum est. Prosp. contra Collatorem c. 22. reprehendit eos qui docent sine ullo inquit, *opere gratia, naturaliter omni anima, semina tressè virtutum* Anselmus in lib. de Concor. par. 3. colum. 4. *cum omnia subjacent dispositioni Dei, quidquid contigit homini, quod adjuvatur liberum arbitrium, ad arripiendum, vel servandum, hanc de qua loquimur rectitudinem, sua gratia imputandum est.* Conferunt autem tales actiones, tanquam removens, prohibens. Bernardus lib. de grat. & lib. arb. *Porro ipsum (supple liberum vello) ut effet, creans gratia fecit.* S. Thom. prima 2dæ. q. 136. ar. 2. ad 2dum. *Dicendum quod bonum politici virtutis, commensuratum sit naturæ humanae, & id eo absque auxilio gratia gratum faciente, potest voluntas humana in illo tendere, licet non absque auxilio gratia Dei.*

INSTANT 2. idem. Providentia quæ Deus condidit mundum, quatuor creavit clementia, & ita dispositus, licet id ita debitum non esset, &

(V) 2 tamen

tamen ea omnia ad beneficium creationis spe-
tant, ergo idem dicendum de cogitationibus
naturalibus.

RESPONDETUR. Si ponatur ordo creationis talis, ut omnia quae sunt ordinis naturalis habeantur per modum indivisibilis objecti volibili, hoc sensu collatio auxilii previsi congrui, non erit beneficium speciale conditum a beneficio creationis. Ceterum si non ponatur ordo creationis ita universalis, sed nonnisi ea ponantur in eo ordine, quae directe positionem creaturarum concernunt, & ea quae sunt accessoria ejusdem positionis, ut talis concutus planetarum, & qualitas &c. eo casu habebit rationem specialis beneficij collatio auxilii congrui, quaevis in entitate naturalis. Ut ergo praescindatur occasio querelion de voce, hoc teneendum erit, si nomine beneficij specialis veniat id, quod est supernaturale, sic congrua gratia naturalis non erit beneficium speciale; si autem nomine specialis beneficij veniat id, quod non habet se tanquam formalis rei positio, nec se habet ut aliquid, moraliter loquendo, per modum ejusdem, & accessoriæ se ad positionem habens, eo sensu beneficium congrua cogitationis naturalis, erit beneficium speciale, distinctum a dono creationis; defacto enim cogitatio congrua, non habet se per modum accessoriæ sequentis hunc ordinem, si quidem etiam sufficiens cogitatio posset eundem ordinem sequi, nec cogitatio congrua habet se sicut in mundo est ortus solis & lunæ, quia non esset ejusdem mundi positio, si predicta non haberentur, esset autem idem mundus, etiam non data cogitatione congrua, nisi ex speciali beneficio.

INSTANT 3. idem. Ex dictis sequi, quod etiam bruto fiat gratia, cum causa ita cum illo concurrunt, ut sit perfecta generatio.

RESPONDETUR. Gratiae nomen appropriate sumitur per ordinem ad creaturas rationales, neque enim dicuntur apud nos bruta gratiam habere, vel unum brutum conferre gratiam alteri. Deinde cum determinent sibi bruta per se loquendo certam ordinem generationis, exceptis casibus, certe secundum illam determinationem operans Deus, non potest dici facere gratiam, sed exprens ordinem. Quia autem creatura rationalis non est determinata ad habendam cogitationem nonnisi congruam, quae ipsa de se bona est, & non sita in potestate donatariorum in ordine ad illam feligendam, sit ut illius collatio, rationem beneficij specialis obtineat.

Punctum Difficultatis 2.

Proponuntur Argumenta partis affirmativa.

PRIMUM Argumentum est deductum ab Auctoritatibus, ex quibus plurimas adducit catus Vasq. brevitatis causa in compendium erunt adducenda, & ex illis explicatis reliqua intelligentur.

1. AUCTORITAS est ex eo, quia Aug. disputans contra Semia Pelagianos, exinde deducit etiam initium nostræ justificationis non esse ex nobis sed ex gratia speciali, quia non est in nostra potestate feligere auxilium, & habere haec potius quam illam cogitationem; habet hoc August. lib. 2. contra duas epistolæ Pelagianorum, lib. 2. de peccat. merit. cap. 17. lib. 1. ad Simplic. q. 2. similia habet Ambrosius, lib. de fuga seculi cap. 7. & 19. quod etiam probant illa testimonia, in quibus cogitationes bonæ dicuntur esse a Deo, & ex gratia: quæ loca omnia in compendium rediguntur citatus Suar. cap. 16.

RESPONDETUR. Imprimis Augustinum, gisse contra Semi-Pelagianos, non de cuiuscunque cogitationis selectione, sed cogitationis supernaturalis: quia illius erat intentio, convenire ipsam substantiam erroris; Semi-Pelagianismus autem voluit initium justificationis, effici meritis naturalibus. Deinde dici posset distinctas esse has quæstiones; an selectionis talis cogitationis sit gratia in re, & an sit vocanda gratia, vel an sit distincta a beneficio creationis, primum illud innuunt dictæ auctoritates, consentientes oppositi, secundum non innuunt, in quo tamen vertitur controversia. Denique alia haec est propositio: hoc auxilium non est supra exigentiam gratiae creationis, & alia: hoc auxilium est datum & consequens gratiam creationis. Prima propositio hunc sensum facit, quod aliquid sit in eodem ordine cum gratia creationis, hocque concedent oppositi. Secunda propositio hunc facit sensum, quod cogitatio congrua, sit per modum proprietatis gratiae creationis, quæ propositio est falsa, quia etiam congrua cogitatio stat cum ordine creationis. Imo cum ipse Suar. frequenter fateatur, gratiam hanc esse speciale beneficium, licet non distinctum a gratia creationis, hoc ipso debet agnoscere esse distinctum, non quidem ordine sed specialitate, quod etiam advertit Arriag. citat. n. 18. certe enim gratia creationis, est gratia communis. Quod attinet ad alias Auctoritates, duplicit sunt generis, quædam universaliter dicunt has cogitationes esse ex Deo, & ex auctoritates explicatione non indigent, dici enim potest, quod cogitationum illarum selectione sit a Deo, licet non sint gratia simpliciter. Aliæ autem Auctoritates dicunt, quod cogitationes illæ sint ex gratia, & haec auctoritates vel procedunt de cogitationibus omnino sanctis, & supernaturalibus, quæ inducuntur ex gratia, vel certe secundum alias phrasem Patrum, si sunt cogitationes mere morales, procedunt ex gratia cum addito.

2. AUCTORITAS est ejusdem August. & aliorum Patrum universaliter assumentum, be- num opus non posse fieri sine gratia, ita loquitur August. lib. 2. contra duas epistolæ Pelagianorum cap. 8. lib. de Spir. & lit. cap. 28. epist. 106. & 107. lib. 4. contra Julian. c. 3. quod etiam si- gnifica

R. P.
THI MLC
zianows.
Tom. I.
ED. VI

gnificat Ser. 13. de verbis Apostoli, ubi dicit: *ad-jutorium Spiritus S. prorsus si defuerit, nihil boni a-gere poteris.* Similia habet Prosper epist. ad Ru-fin. & ad tertiam Objec. Gallorum lib. 3. contra Collatorem, cap. 3. & cap. 22. Fulgentius de Incarnat. & grat. cap. 16. & cap. 19.

RESPONDETUR. Quod ex auctoritates procedant de cogitationibus congruis in ordine supernaturali, adeoque de meritis, ut latè il-lustrat Suar. citat. cap. 20. n. 4. vel loquuntur de gratia cum addito, adeoque non de gratia Augustiniana, quæ est gratia sine addito. Quamvis autem non ubiq; hæc gratia appelletur cum addito, nec semper appellatur gratia creationis, vel gratia doctrinæ, id non obstat, quia ut re-spondet Suar. non fuit necesse in singulis locis eadem verba repeteret, sufficienterque id colligatur ex doctrinæ serie. Quo etiam modo ex-plicare possumus auctoritates scripturar, in quibus habetur, quod omnia gratia sint tribuenda, quamquam in multis locis solum significat scri-putra, quod requiratur divinus concursus ad-operandum, imò idem applicari debet etiam de-cisionibus & locutionibus Pontificum, quas perstringit post alios Ovied. a. n. 88. Quando autem Arauficanum Canone. 9. dicit; nemo habet de suo nisi mendacium, & peccatum, hoc solum significat quod Deus non sit causa, sed e-ius causa, est non nisi creatura.

3. **AUTORITAS** petita ex hac propositione quam interdum assument Patres, quod liberum arbitrium sine auxilio Dei, non nisi ad peccandum valet, ita præter citatum Can. loquitur Arauficanum Can. 22. & est Augustini senten-tia 323. ut eam ponit Prosper, videturque hoc in-nuere August. tr. 5. in Joan. in prologo librorum de doctrina Christiana in expositione Psal. 142. Ser. 13. de Verbis Apostoli, cap. 10. & 11. epist. 89. 9. 2. ep. 106. lib. 2. de peccat. merit. & remis. cap. 18. Similia habet Prosper, Fulgentius, Bernard. Gregor.

RESPONDETUR. Imprimis sunt aliquæ pro-positiones Baji censurativæ aliarum sententiarum, & alia sunt simpliciter dogmatisantes: in-ter propositiones dogmatisantes est hæc 28. lib-erum arbitrium sine gratia Dei adjutorio non-nisi ad peccandum valet, & hæc propositio est damnata a Pio V. & Gregorio XIII. non ergo illa ut sonat potest se tueri Vasq. & alii cum ipso, quia tamen agitur de auctoritate Arauficanæ & aliorum Patrum citatorum, ideo distinguenda sunt hæc duæ propositiones, liberum arbitrium de se non nisi ad peccandum valet, & hæc, lib-erum arbitrium sine gratia Dei adjutorio non-nisi ad peccandum valet, prior propositio facit hunc sensum: Auctor mali, solum est liberum arbitrium, de seque id hoc habet, & prout con-distinguitur a Deo, ut sit causa mali, quæ propo-sitio est vera & Catholica doceturque ab Arauficanu, quod expreſſe utitur hoc termino De se,

alia autem propositio facit hunc sensum: nisi po-natur gratia, quidquid fieri, peccatum erit, & hæc propositio non habetur in Patribus. Deinde est alius modus respondendi eidem propo-sitioni, quod scilicet ad singula opera, quantumvis moraliter non nisi bona, requiratur auxilium divinum, licet illud non sit auxilium gratia sine addito, vel gratia Augustiniana. Denique dici potest cum Suar. cap. 20. quod scilicet Patres ita loquentes egerint secundum subiectam ma-teriam & errorem, docebat Pelagius viribus naturæ perveniri ad veram justitiam & beatitu-dinem, hinc Patres loqui debuerunt de homine prout tendente ad vitam æternam, & quia circa opera vitam æternam concernentia, duplex non nisi distinctio adhibita, nempe de illis ut conducedentibus, & ut avertentibus à fine, hinc fit, ut comparando Patres hæc duo extrema in-ter se, dicant, non habere arbitrium liberum de se nisi peccatum, quia si quid boni operatur ho-mo in ordine ad illum finem, non suis viribus, nec absque gratia Dei id facere potest; quām responsonem licet impugnet Vasq. d. 109. num. 68. illâ tamen in simili utitur, num. 183, ut ad-vertit Ovied.

SE CUNDUM Argumentum est. Nisi ponatur quod opera bona moraliter fiant ex gratia, auferretur ratio divinæ providentia cui tribui-tur concursus illarum causarum secundarum, vel enim ipse concursus est à providentia ita ap-PLICANTE causas, auferente impedimenta &c. ergo & congrua cogitatio provisa erit specialiter à Deo, potuisset enim Deus res aliter disponere ne congrua cogitatio proveniret, si autem hoc non pertinet ad divinam providentiam, hoc erit in Atheismum declinare.

RESPONDETUR. Quod non sit auferenda ratio providentia divinæ, si illa cogitatio dicatur esse ex gratia sed cum addito, licet non sit ex gratia sine addito, & gratia Augustiniana.

TERTIUM Argumentum est. De ratione gratia est, esse indebitam, jam autem tale auxilium, est indebitum, alias singulis deberet dari vocatio congrua.

RESPONDETUR. De ratione quidem unius cuiusq; gratia est esse indebitam suo modo, sed non inde sequitur, ex qualicunque indebiti for-malitate, jam constituenda illam gratia in ratio-ne gratia sine addito, seu gratia Augustiniana.

QUARTUM Argumentum est à posteriori. Quia si tale auxilium non est gratia, frustra oraremus ut nobis detur, & licet homo posset orare pro pluvia, quamvis illa non sit ex gratia, quæ sit distincta à gratia Creationis, id inde est, quia non est in potestate orantis illam dare, jam autem in potestate orantis est, reddere auxilium congruum, quod ipsum argumentum inde ro-bur accipit, quia Patres contra Pelagium exinde quod probonis nostris operibus oramus, in-ferebant dari gratiam.

(V) 3 RESON-

RESPONDETUR pluribus viis. *Imprimis* quod quamvis illa opera non proficiscantur ex gratia Augustiniana, & sine addito, sufficit quod proficiscantur ex gratia. Nego autem quod non possimus petere ut nobis datur auxilium illud speciale, quod etiam quoad suum feligi, non est in potestate nostra, sicut nec pluvia, licet sit in potestate nostra quoad ipsam exhibitionem ejus, quod constituit auxilium congruum in ratione congrui; unde jam ostenditur fons, cur oremus pro hoc auxilio, quia scilicet non est in nostra potestate illius selectio. *Alia via est*: quia scilicet multum probat, nonne enim nos postulamus à Deo bonam memoriam, sanitatem, conservationem &c. simil. quæ omnia non sunt distincta à beneficio creationis & sunt quasi accessoria, sequentia conditionem principalis. *Denique* solvendum est hoc argumentum ipsi Vasq. quia positio quod illa opera fiant ex gratia speciali, quando petimus auxilium naturale, congruum tamen, petimusne auxilium sufficiens an efficax? non sufficiens, quia tale non est beneficium cum specialitate. Siautem petitur efficax, nonne illud suo modo est in potestate nostra. Ethac retorsio est ex Arriag. sed non multum urgeret ipsum Vasq. quia ille recurreret ad excelsum requisitum ad efficaciam, qui non est in potestate petentis.

Quando autem Patres ex eo arguebant opera fieri ex gratia, quod pro bonis nostris operibus oremus, id non facit multum, quia etiam hic admittitur gratia, licet cum addito. Dici etiam posset cum Ovied. n. 123. nempe Pelagianos negasse, quod Deus influat in nostram voluntatem & actionem, sed in solum posse, ut refert August. lib. 1. de gratia Christi c. 4. operaque bona non magis dicebant pertinere ad Deum quam mala, unde arguitur, pro ipsis operibus & habenda voluntate bona oramus ad Deum, ergo apparet quod etiam hec pertineant ad Deum & gratiam ejus. Jam autem qui negant auxilium congruum naturale esse distinctum beneficium, dicunt tamen fieri illa opera bona ex gratia creationis, & illa specialius ad Deum pertinere, adeoq; quod adhuc pro illis orare possimus.

QUINTUM Argumentum à pari. Non potest homo amare Deum super omnia sine gratia, ergo nec potest actionem honestam moraliter facere sine gratia.

RESPONDETUR. Imprimis nego consequiam, quia procedere videtur à minoria ad maius affirmativa. Deinde dici potest quod etiam amor ille, & actio honesta moraliter sit processu ex gratia licet non sine addito. Cæterum addendum est aliquid de ipso antecedenti.

Punctum Difficultatis 3.

Quid de Amore Dei super omnia, & de tentatione gravi, aliisque connexis.

EST necesse aliquid adferre de his duobus, An scilicet sine gratia possimus Deum amare super omnia, quod principium assumitur ad ostendendam eandem necessitatem gratiae, ad opera honesta moraliter; ad quod propositum assumitur etiam illud principium, quod non possimus tentationem gravem superare sine gratia speciali.

Quod attinet ad 1. Divisi sunt Auctores, nam aliqui etiam velleitatem amoris Dei super omnia, sine gratiae auxilio non posse habere contendunt, talis est Vasq. alii dicunt in pura natura id fieri potuisse, non tamen in corrupta, talis est Suar. Valen. Tanner. posse autem id fieri in natura corrupta docet Scot. Gabr. Molin. Granad. probabileq; putat Suar. Sunt hic etiam alii qui termini distinguendi, nam Auctores intelligent nomine velleitatem eam velleitatem, quæ scilicet potest componi cum peccato. Rursum amorem qui oblatâ occasione deserit Deum, licet ante illius oblationem habeat voluntatem. Deniq; voluntatem quæ etiam oblatâ occasione perseverat, & observantiam divinæ legis imperat, secundus ille amor appellatur efficax affectu duntaxat, tertius etiam in effectu. Ha notatione terminorum posita.

ASSERO 1. *Quod possit haberi amor naturalis Dei super omnia quoad velleitatem, & quod aitum efficacem in effectu, licet ad hoc requiratur gratianalis.*

RATIO prioris partis est, quia si potest naturali lumine demonstrari, Deum esse bonum super omnia, cur non & subsequi appetitus amoris super omnia, resolviturque hoc ulterius in hoc principium, quia id non implicat, nec disiforme est ulli auctoritati. Pelagius enim non in hoc damnabatur quia admittebat dilectionem naturalis, sed quia nullam aliam admittebat, & illam ipsam dicebat esse sufficientem ad confectionem beatitudinis. De quo ipso Naturali amore dici potest, quod mortali peccato opponatur oppositione physicæ, sed non moraliter, ut loquitur Ovied. h. 146.

POSTERIORIS autem partis, seu quod requiratur gratia aliqua, ratio peti potest ex dictis à Vasq.

ASSERO 2. *Quamvis concedi possit amor Dei naturalis super omnia absolutus, & efficax quoad effectum, non tamen concedi debet efficax quoad effectum, si debeat supponi diu & notabiliter durare.* Quia alias sine gratia supernaturali posset haberi diuturna etiam observantia præceptorum, cuius oppositum infrâ colligetur.

ASSERO 3. *Quod non possit dari amor Dei naturalis super omnia, efficax in effectu ad omnem legem, & præcepta implenda.*

RATIO. Quia inter hæc præcepta sunt etiam aliqua, supernaturali non nisi actu expienda, ad quæ se natura, non extendit, ergo illæctus non est efficax in effectu, ad omnia præcepta implenda.

ASSERO

R. P.
THEML
zianows.
Tomus I.
ID. VI

Disputatio VII.

235

ASSERO 4. Si illa precepta sint naturalia, obseruatio tamen illorum debeat esse conducens in viam aeternam, etiam ad talia sine adjutorio gratiae non potest extendere amor Dei super omnia naturalia.

RATIO. Quia etiam hoc videtur favere Semini-Pelagianismo.

ASSERO 5. Quamvis obseruatio naturalis ilorum preceptorum naturalium non est sicut operari, nihilominus ille actus non potest esse efficax in effectu, sine speciali auxilio.

Ratio. quia ut duret homo perpetuo in illo actu accedentibus tentationibus ab extrinseco, & mobilitate creatae, videntur haec indigere speciali aliquo adjutorio, licet non sit necessarium, ut sit supernaturale, ita post alios Ovied. controv. 3. n. 136.

RATIO. Quia necratione actus qui supponitur esse naturalis, nec ratione praecitorum, quae supponuntur esse naturaliter implebilia, requiretur auxilium supernaturale.

DICES. Amor efficax non nisi in effectu, etiam excludit peccatum omne, ergo si efficax in effectu non potest haberi sine gratia eaque speciali, nec prior ille habebitur, & e converso.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia procedit argumentum a minori ad majus, via affirmationis.

Quod attinet ad 2. nempe, An possint vinci tentationes sine gratia? D. visi sunt Authores, aliqui dicunt ne levem quidem tentationem posse vinci sine gratia, talis est Vasq. Oppositorum sentit Suar. Valen. Tanner. & alii apud Ovied. contr. 4. n. 3. Quod attinet ad tentationes graves, aliqui dicunt posse illas superari absque gratia, sed actu non meritorio. ita Duran. Stapleton. Egidius, Rubion. tribui etiam solet nostro Molina, sed illum vindicat Ovied. citatus. num. 23, non posse autem vinci sine gratia docet Suar. Valen. Tanner. & alii communiter. Ut quarto satisfiat.

ASSERO 1. Sine gratia supernaturali non potest vinci gravis tentatio per actum sicut oportet.

RATIO, quia hoc est Pelagianisare.

ASSERO 2. Sine gratia supernaturali potest vinci tentatio gravis, victoria, quae non est sicut oportet. ita post alios Ovied. cit. n. 34.

RATIO, quia etiam potest haberi Amor Dei super omnia naturalia, licet non sit ille futurus sicut oportet. Ergo & vinci tentatio gravis, licet non victoria, quae sit sicut oportet.

ASSERO 3. Quando sine gratia supernaturale vincetur tentatio gravis, ponenda est gratia specialis, licet ordinis naturalis.

RATIO, quia etiam in ordine ad vincendum tentationem gravem per actum sicut oportet, requiritur specialis gratia. Ergo etiam in praesenti idem dicendum. Addo tamen, non ita id intelligendum esse, quasi cum sola etiam non speciali adeoque sufficienti gratia id fieri non possit, sed quod non sit futurum. Hinc

ASSERO 4. Independenter ab adjutorio speciali, sive ordinis naturalis sive supernaturalis, potest physicè, loquendo, qualibet tentatio gravis superari, modo aliunde supponatur sufficientis auxilium.

RATIO. Quia nulla tentatio etiam gravis affer libertatem, & unumquodque auxilium sufficientis adfert posse, negatio autem auxilii etiam sufficientis adfert impossibilitatem physicam, hinc sine gratia sufficienti supernaturali ob defectum comprincipii, impossibile est nobis operari supernaturaliter. Non multum autem utor hoc principio, quod sine speciali auxilio sit impossibile moraliter vincere tentationem gravem, quia alias nec est nobis liberum moraliter, consequenter succumbere non est peccaminosum moraliter. Quidquid in oppositum dicat Arriaga citat. num. 15.

ASSERO 5. Quamvis ordinariè nomine gravis tentationis veniat tentatio per moram temporis durans, ut docet Suar. lib. 1. cap. 24. n. 34. consentitque citatus Ovied. n. 30. Potest tamen tentatio esse gravis, etiam minimo tempore durans.

RATIO. Quia gravitas in intentionalibus non indiget commensurari temporis.

DICES 1. Patres absolute & simpliciter prouniant, impossibile esse sine gratia vincere tentationes.

RESPONDETUR. Totum hoc verificari, concessa gratia sufficienti, vel efficaci, licet ordinis naturalis, si agatur de victoria quae non sit sicut oportet.

DICES 2. Ex una parte dicit Scriptura, quod mandata Dei non sint supra nos, ex alia parte, si independenter a gratia non est in nobis possiblitas etiam physica, easervandi, quomodo non erunt supra nos.

RESPONDETUR. Non erunt supra nos, quia Deus se obligavit ad succurrendum sua proportionata gratia, & erit quidem in nobis independenter a gratia physica possiblitas obseruandi praecpta, h. e. voluntas pro potentia sumpta, non erit tamen completa ob defectum comprincipiorum.

ARRIAGA. Ut innui supra, independenter a gratia speciali, ponit in nobis potentiam physicam, sed cum impotentia morali ad non peccandum, hancque dicit esse sufficientem ad peccandum. Sed haec doctrina

NON SATISFACIT. Tum quia. Rejiciimus prædeterminationem moralem, idque eotulito, ut salvetur libertas, ergo etiam & impotentia haec moralis debet rejici, ut salvetur libertas. Tum quia. Si quis haberet potestatem impedire physicè, non faceret actum liberum physicè. Ergo, & qui non facit idque ex impotentia, seu insufficientia morali, non habet actum moraliter liberum, & tamen omnis actus peccaminosus, debet esse actio moralis. Tum quia: ea quae adfert Arriaga, ostendunt, quod interveniat major obligatio in praecptis naturalibus

(V) 4 quam

quam humanis &c. sed non ostendit libertatem moralem, non requiri ad moralem ipsius observantiam, vel moralem transgressionem, quo tamen sensu concedi possit impotentia moralis, per proportionem ex dicendis infra, colligetur.

DICES 3. Potest Berta superare tentationem fornicationis propter infamiam securitatem ex amissione virginitatem: item si aliquis ex motivo venialiter malo, vincat tentationem: denique hereticus potest subire mortem propter suum errorem, ergo ad vincendam tentationem non erit necessaria gratia.

RESPONDETUR. Quod attinet ad priores duas instantias, etiam amor ille defugiendae infamiae, cum sit actus honestus moraliter, indebet gratia proportionata, in hoc, quod est velle fugere illam turpitudinem. Quod attinet ad duas illas posteriores instantias, illae in praesenti non convincunt; quia doctrina oppositorum procedebat de actionibus honestis moraliter, non est autem actio honesta moraliter, mori propter errorem, vel vincere tentationem ob finem in honestum. *Hinc jam*

INFERRI potest 1. Notitiam omnium veritatum non posse haberi sine gratia supernaturali.

RATIO. Quia multa sunt objecta, & multae tales notiae, quae sunt in entitate supernaturales, ergo illas habere, dependebit a principio supernaturali.

INFERRI posset 2. Notitiam veritatum maxime circa ea, in quibus potest bene vel male operari anima, requiri gratiam specialem a dono creationis distinctam.

RATIO. Quia circa haec potest esse cogitatio non congrua, eritque necesse recurrere ad Deum felicem congruam.

INFERRI posset 3. Ad multas veritates etiam naturales, requiri gratiam (quantumvis ordinis naturalis) majorem, tamen & specialiorem, quam soleant ordinarii dari.

RATIO. Quia sunt aliqua objecta difficultaria, ut illorum attingentia depositat principium ordinarii magis, tale est objectum v. g. compositio continua, quadratura circuli, & alia similia, quae veritates legitimè attingi non possunt, vel ob suam difficultatem, sine gratia speciali licet ordinis naturalis.

DIFFICULTAS II.

Concluditur Intentum.

Proposita questionem quae intercesserat inter Vasq. & Suar. breviter compingo, determinando, an sit necessaria gratia per Christum ad actus honestos moraliter, licet illa sit in substantia naturalis. Ut voluit Vasq. an vero non sit necessaria. ut voluit Suar.

ASSERO 1. *Quod opera honesta moraliter non possunt fieri sine gratia.* Tum quia. non possunt

fieri sine cogitatione congrua, quam offerre spectat ad Deum; & non est in potestate operantis, selectio illius. Ergo non possunt fieri sine gratia. Tum quia passum exstant Locutiones PP. universales, quae omnia nostra bona tribuunt gratiae, sine exceptione. Tum quia nomine gratiae venit donum ex amore collatum, & quidem in bonum donatarii, & tale, quod non sit situm in potestate donatarii; haec autem omnia, convenientur cogitationis congrue ad bonum honestum, collationi.

ASSERO 2. *Gratiam illam esse conditam a dono creationis, non quidem ordine, sed specialitate, & formalitate non debita per obligationem.* Quod illa gratia non sit distincta ordine, nihil est in hoc difficultatis: Omnia enim ordinis naturalis, qualis supponitur illa gratia, habent cumdem ordinem, cum gratia creationis. Quod autem illa gratia sit speciale donum distinctum a dono creationis. Ratio est: tum quia que sunt separabilia realiter, & quorum uno polo non ponitur aliud, illud habet distinctam suam entitatem; jam autem posito dono creationis, potest adhuc non ponni congrua cogitatio ad bonum honestum moraliter; quod autem illud donum sit speciale. Ratio est: quia non est ultra determinatio & connexio, ut posita gratia creationis, hoc ipso ponantur non nisi congrua cogitationes, connexae cum bono honesto moraliter.

ASSERO 3. *Hec ipsa gratia an possit dici gratia sine addito, quod est de voce, melius videtur loqui, qui hanc gratiam nolunt esse gratiam sine addito: Ratio: quia gratia sine addito, est gratia asserta contra Pelag. & Semi-Pelagianos: haec autem non debet esse sicut in eodem ordine cum gratia Creationis: unde etiam admittebant illi praeter gratiam creationis, gratiam doctrinæ, & exhortationis: quia tamen non admittebant aliquid supernaturale interius doctrinam, errabant. Ethoc expressit Aug. epist. 9.5. ad Innoc. illam constitutur apertissimè gratiam, quam doctrina Christiana demonstrat, & prædicat esse propriam Christianorum; qua non est natura, sed quæ sicut natura, non auribus sonante doctrina, vel ab quo adjumento visibili &c. sed subministratur spiritus, & occultè misericordia &c. Quamvis autem admittamus illa opera fieri ex gratia saltem latiori modo, nullo modo dicemus illa esse meritum aliquod de congruo ad salutem: quia hoc videtur accedere ad Semi-Pelagianum faltem deductivè.*

DICES 1. cum Ripalda d. 104. n. 13. *Gratia philosophica debet esse gratia à dono creationis distincta, quae sit donum naturæ rationali, etiam in hoc rerum ordine constituta indebetum; sed plerumq; efficitur aetio honesta moraliter sine hoc dono scilicet per cogitationem congruam, excitatam ordinario concursu agentium naturalium.*

RESPON-

R. P.
TH. MLC
zis nows.
Tbim. h.
D. VI

Disputatio VII.

237

RESPONDE TUR. Positâ illâ excitatione extrinseca, quæ facit, ut opportunè Deus in hac materia offerat cogitationem; selectio quoad rationem congruæ, tota pendet à Deo: verè enim potuisset esse ille concursus objectorum, & tamen non haberi cogitatio congrua.

DICES 2. cum eodem. Cogitatio sufficiens, & nata consequi ad gratiam creationis, v.g. sufficiens ad discurrendum; non est beneficium speciale distinctum à gratia creationis. Ergo neq; efficax.

RESPONDE TUR. Disparitatem esse. Quia gratia prædicta, est quid pro præsenti statu necessarium, & affixum ipi tali creationi. Jam autem cogitationes congruæ, non censemur necessario affixa creationi, ponuntq; effectum, quem non ponunt sufficiens.

DICES 3. Cogitatio inferens efficaciter peccatum, non est auxilium simpliciter indebitum naturæ rationali ad peccandum: alias plura indebita auxilia ad peccandum offerret Deus, quam ad honestè agendum. Ergo etiam neque cogitatio honesta, impetrans consensum honestum erit auxilium indebitum.

RESPONDE TUR. Retorquendo Argumentum: cur collatio auxilii efficacis supernaturæ, idque sub titulo efficacis, sit speciale beneficium, non autem cogitatio inferens peccatum. Deinde negatur dari ullam gratiam efficacem ad peccandum, seu inferentem efficaciter peccatum. quia illud quod est efficaciter ad aliquid, non potest esse nisi tale, ut concurrat ad illud ex sua natura, & inclinatione, & ad illud ordinetur. Gratia autem sufficiens non concurrit ad peccatum. Sed posito etiam dari cogitationem efficaciter inferentem peccatum. Negatur Consequ. quia illa cogitatio non est donum in bonum donatarii, cùm sit ordinatum ad peccatum, quod non est bonum creaturæ intellectuali. Jam autem cogitatio congrua, ordinatur in bonum donatarii.

DICES 4. Quod sine errore fiat opus mechanicum non est specialis gratia Dei, quamvis potuisset Deus eo modo providere homini, quo prævidit illum fuisse erratum: quia ex ordinaturum naturalium, acquirit notitiam, & artem artifex.

RESPONDE TUR. In opere mechanico duo considerari possunt, voluntas operandi honesta; & hæc pendet à selecta cogitatione, quæ est donum Dei, Secundò in opere mechanico, est ipsa externa operis factio, idque secundum habilitatem complexionis ejusdem artificis. Cumque hæc nihil sit specialis honestatis, possideatq; creatione suam complexionem artifex, sit, ut ad hæc non requirat gratiam conditiam à gratia creationis.

DICES 5. Plura sunt opera virtutis adeò homini facilitia, ut in omni serie reperiantur. talia sunt providere Parentibus, amare filios.

RESPONDE TUR. Etiam talia pendere à gratia, licet illam promiserit Deus offerre, offeratque passim propter bonum universi. Sed id non destruit rationem gratiæ. nam sparsa in commune gratiæ, adhuc gratia est.

INFERES. Etiam infideles posse opera honesta moraliter exercere.

RATIO. Tum quia. Damnata hæc propositione Baji. Omnia infidelium opera sunt peccata; & tamen ex hac propositione deducitur, vel nequit, quod infideles non possint exercere opera honesta moraliter. Tum quia. Bene possumus siadere Ethnicis Eleemosynam; quod non posset fieri, si opera illorum talia, non carent honesta, sed peccata: Tum quia. Ut urget Suar.lib. 1. cap. 6. n. 8. Fides non est circumstantia boni operis moralis. quia non oportet, ut ille actus sit supernaturalis. Rursus cur non etiam ad honestum finem dirigere poterit suas actiones infidelis; idq; nihil cogitando de idolo. Ad locum Pauli ad Rom. 4. ajetur. Omne quod non est ex fide, peccatum est: dici potest; illud quod repugnat fidei, & quod ex infidelitate nascitur, peccatum est; quanquam per Suar. nomine fidei, venit inibi conscientia, de hac enim in contextu loquitur, omne autem quod est contra conscientiam, peccatum est. Quando autem ad Titum 1. infidelibus dicit, nihil est mundum, accipi debet locus, quod quæ faciunt infideles ex infidelitate motivoque infidelitatis, non faciant mundum. Sine fide etiam impossibile est placere Deo: quia scil. non habens fidem non potest placere, hoc est justificari.

Quid autem fentiendum de mente August. qui videtur docuisse omnia Ethnicorum opera esse peccata, ita habet l. 4. contra Jul. c. 3. Lib. 5. de Civ. c. 12. L. 19. c. 25. l. 13. de Trinit. c. ult. l. de Contin. c. 13. l. 1. de Nupt. c. 3. ubi c. 12. ait: *Non potest esse pudicus veraciter qui non propter Deum verum, fidem connubii servat, unde illud Argum. Aug. Aut in animo fornicante pudicitia esse potest, aut in infidelis pudicitia esse non potest.* Lib. item 1. de Grat. Christ. c. 26. & Præf. in Psal. 30. hæc habet, attenduntur operata (supple infidelis) & inveniuntur omnia mala. Addit Suar. etiam rationes quibus id probabat Aug. c. 7. sed etiam extant loca Aug. quæ ostendunt etiam in Infidelibus reperiri bona opera; loquens enim de Polemone Gentili revocato ad continentiam per fenocratem philosop. ait epist. 130. *Nam si illum cognosceret, supple Deum, & pè coleret, continentia illa non tanum ad hujus vitæ honestatem, sed etiam ad future immortalitatem illi profuisset.* Similia habet l. 1. de grat. Christi c. 24. l. de Patient. c. 26. & 28. l. de spir. & lit. cap. 27. ubi loquens de Ethnicorum factis, inquit, *qua secundum justitiae regulam non solum viceperare non possumus, verum etiam meritò recteque laudamus.* & l. de bono conjug. cap. 6. *Conjugalis concubitus, filios*

filios procreandi gratia non habet culpam; quae sententia est generalis, adeoq; extensivè ad Infideles. Negat ergo illis virtutes hoc sensu, quasi meritivas vita æternæ, & ita loquitur contra Jul. c. 13. *Si ad consequendam veram beatitudinem, quam nobis fides per Christum promittit, nihil pro-sint homini virtutes, non sunt verè virtutes.* Loquitur item Augustinus, quod regulariter loquendo, nihil boni operentur infideles; quando autem dicit omnia infidelium opera esse peccata, loquitur de illis prout profectis, ex Infidelitate.

DIFFICULTAS III.

De necessitate Gratia ad vitanda venialia.

DICENDUM est: *Sine gratia speciali neminem posse in natura lapsa vitare omnia venialia.* Est articulus fidei, fundatur in primis in Scriptura 1. Joan. 1. dicitur: *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.* Trident. Sess. 6. can. 23. sic habet: *Si quis hominem semel iustificatum dixerit, posse in tota vita, peccata omnia etiam venialia vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de Beata Virgine tenet Ecclesia, Anathema sit.* Innuit etiam id Aug. qui agens lib. de Nat. & Grat. cap. 36. quomodo omnes homines peccant; neminem immunem facit, excepta, inquit, *S. Maria V. de qua propter honorem Domini, nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo questionem.* Unde Suar. Gran. Tolet. & alii dicunt etiam Apostolos, confirmatos licet in gratia, venialiter peccasse. Idemque dicit de S. Joan. Bapt. Suar. & Gra. & post illos Arriaga de Justif. d. 51. & addit, quod enim unus aut alter Doctor tribuerit huic aut illi Sancto, non sufficit ullo modo ad exceptionem à Regula. Cæterum S. Joanni immunitatem à veniali tribuit Galatinus, Catharinus, Abulen. Lorinus. Sed tribuiné poterit alius? Respondet Oviedo, id ab omni fundamento esse alienum, & nullo modo audiendum. Vafq. tomo 2. in 3. p. d. 120. c. 5. docet, quod asservare à lege hac ordinaria esse exceptos paucos aliquos, velut Joannem Bapt. sit temerarium. Procedit autem Assertion de longo tempore: quia brevi aliquo tempore omnia, inquit, Ripal. d. 117. n. 11. & peccata omnino deliberata longo tempore caveri posse, plures Theologi admittunt. Accedit Ratio S. Thomæ adlata 1.2dæ. q. 109. a. 8. quia ex una parte appetitus non est subiectus rationi plenè; ex alia parte mobilitas voluntatis, quæ se ad exercitium libertatis ab uno ad aliud transfert, occasions item tot, juxta communem providentiam ostendunt, hæc omnia longo tempore vitari non posse.

Colligohic aliqua quæ de venialibus ad cruditionem sciri posunt. Durand. in 2. d. 28. q. 3. n. 8. docet, non quidem de peccatis venialibus

ex subreptione, sed deliberatè commissis, quod per longum tempus cum effectu vitari possint. Suarii verba sunt l. 9. de Grat. c. 8. 25. non solum per totam vitam, verùm etiam nec per notabilem ejus partem posse de aliquo sancto cum fundamento affirmari, receperis de donum carendi. mini peccato veniali, etiam ex subreptione per longum tempus. Soto & Vega admittunt, deliberata venialia posse per unum vitari diem, quod etiam non improbatum putat Suar. c. n. 29. Quando autem dicitur Prov. 24. Septies in die cadit Justus, ad hoc dici solet: quod particula in die non sit in Hebræo, nec in Gracio, nec in Biblii Sixti, & citatur hic locus ab Aug. l. 11. de Civ. c. 31. sine addito in die. Addit Suar. Justos qui nec toto die, nec in aliqua ejus parte otiosi sunt, & in bonis operibus diligenter occupantur & frequenter per orationem ad Deum ascendunt, moraliter & cum minori difficultate, posse per diem integrum hæc vitare peccata.

Objicitur communiter. Assumiturque hic medius terminus. Quod si possit iustus aliquo tempore vitare omnia venialia, possit etiam omnia. Quem medium terminum ita sibi opponit Ripal. citatus supponitq; quamvis homo non possit determinare tempus secutum peccati, posse illud à Deo comprehendendi, supponitq; v. g. hoc tempus esse tempus dierum 10. quo supposito sic formatur Argumentum. Quivat divisivè unum peccatum post aliud, & singula peccata numeri denarii occurrentia, divisivè unum post aliud, vitat collectivè omnia: collectio enim omnium existit successione unius post aliud; nec aliter iustus, etiam cum speciali privilegio vitaret omnia; at iustus potest moraliter vitare divisivè unum peccatum post aliud, seu singula peccata v. g. denarii occurrentia divisivè unum post aliud; quod ipsum probatur: quia post vitatum primum, potest moraliter vitare 2. & post 2. 3. non enim manet diminuta, aut defatigata virtus ad aliud, sed eodem prorsus modo ac si primum non vitasset. Sicut sol æquè hodie ac cras potest illuminare: quia virtus illuminandi, absq; diminutione & defatigatione, eadem perseverat.

Hunc ipsum medium Terminum sic aliter proponit Oviedo citatus supponitq; tres dies, & arguit; non minus est liber in 3. die, sive in duobus prioribus peccaverit, sive non; sed fin duobus prioribus peccasset, posset in 3. non peccare. Ergo etiam si non peccasset, idem poterit; quod ultimò in hoc resolvitur, quia peccasse aut non peccasse tempore præcedenti, nihil conducit, vel non conductit ad peccandum nunc.

RESPONDET I. Molina. In his eventibus liberis non esse necessarium tempus assignare determinatum, sed hoc vagè & indeterminate esse sumendum. *Hæc Reffonsio*

NON SATIS FACIT. Quia credit argumentum factum etiam in vagè sumpto tempore & inde-

indeterminato non diminuitur libertas: alias hoc ipso non peccaret. Ergo etiam si indeterminatè sumpto tempore potest non peccare: poterit etiam in sumpto vagè non peccare. Deinde quamvis nos homines, tempus id determinare non possumus, determinatè tamen illud noscit Deus: quod argumentum sic format Ripalda. Deus noscit quod homo primam horam transigere possit sine peccato; idem noscit de secunda, & sic de reliquis usque ad decim. Ergo noscit determinatè totam illam collectionem posse transigi sine peccato.

RESPONDET 2. Ovièdo. Hominem v.g. per triduum, vel quodcumq; aliud spatiū, non posse vitare venialia; posse in quoctuq; alio minori: ex suppositione autem quod non peccaverit in omnibus instantibus præcedentibus ultimum, in ultimo necessariò peccabit, liberè tamen: quia illa necessitas non est affixa illi ultimo instanti, sed omnibus vagè sumptis. Unde necessitas ex suppositione, quæ casu dato admittitur in instanti ultimo, est necessitas consequentia, & non consequentis: non enim non peccasse in præcedentibus, est formalis causa peccandi in ultimo; sed tantum non peccasse, aut peccaturum esse in omnibus, quæ ab hoc sive primo, sive ultimo, sive medio distinguuntur, signum est hominem in hoc, peccare, vel non peccare, nullo habito respectu ad priorem, vel posteriorem duracionem. *Hac Responso*

NON SATISFACIT. Tum quia: Datur videtur dicere, quod si in antecedentibus non peccavit instantibus, ultimo instanti sit necessario peccaturus; quis enim unquam necessario peccat? Et quamvis illa necessitas, ut assumitur, non sit affixa uni, sed omnibus vagè sumptis, antecedenter antequam veniat ad ultimum instanti, quæ antecedentia supponitur transacta sine peccato; tamen posita illa transactione, non vagè, sed determinatè illa necessitas competeret, ad eum modum, quo si erat ut dexter oculus, necessitas videndi, devolvitur non nisi ad sinistrum, quamvis antea vaga fuerit; quod ipsum sic aliter proponitur. Si non fuisse vaga necessitas, non fuisse per Ovièdo salvare libertas. Ergo cùm pro determinato ultimo instanti, non sit vaga necessitas, tolletur pro illo instanti libertas. Tum quia. Ipsa ratio vaga non potest salvare libertatem, qualis ordinariè in viatoribus admittitur: si enim essent equalia dico venialia, sed vaga necessitas, alterutrum admittendi, non salvaretur libertas.

Tum quia. Conc. quod non peccasse in antecedentibus instantibus, non sit ratio formalis peccandi: quia haec pendet ab usu vitalis potentia, quem non infert negatio peccati antecedens. Sed restat quætere. Cur impotentia illa vitandi venialia, ex vi suæ præcisæ, non auferet libertatem in illo instanti, in quo peccari deberet; redibitque difficultas, etiam concep-

so, quod illa necessitas sit consequentia non consequentis, cur non auferat libertatem ex titulo necessitatis. Quod ipsum in hoc fundatur. Omnis necessitas, quæ posita, non potest oppositum fieri, & quam auferre non est in mea potestate, auferat libertatem. Talis autem est dicta necessitas: quia nec oritur ex suppositione aliqua actionis meæ, nec est in mea potestate dare mihi illam gratiam, & tamen si illam non habeam, non possum non peccare venialiter.

RESPONDET 3. Ripalda. Impotentiam vitandi venialia omnia, esse impotentiam moralē, non physicā, quod etiam docuit Vega, Lorca, Suar. *Circa quod*

DOCEBAT 1. Impotentiam moralē vitandi venialia conjunctam potentiae physicæ non esse aliud, quam difficultatem vitandi superabilem viribus voluntatis, nunquam tamen re ipsa superandam, quæ impotentia includit duo: alterum antecedens. Nempe difficultatem immunitatis: alterum consequens, stans in evenitu conditionato, quo Deus certus fit, nunquam voluntatem sic aut sic preventam, immunem a peccato servandam. Ex vi hujus dogmatis, salvat per hoc libertatem: quia illa impotentia moralis, stans cum potentia physica simpliciter, constituitur evenitu consequenti voluntatis: Nam difficultas illa antecedens per ipsum, non est impotentia moralis.

DOCEBAT 2. Quod explicata impotentia non antecedat singulos actus peccatis, sed totam collectionē v.g. decem dierum. Coalescit enim in actu i. ex partialibus difficultatibus: ita ut voluntas ex suppositione antecedenti, eodem modo comparetur difficultis ad peccatum decimum post vitata 9: quasi aliquod eorum non vitasset; licet de suppositione consequenti alia res sit.

DOCEBAT 3: Eventus conditionatus consequens talē difficultatem, eodem modo reddit moraliter impossibilem defectum primum peccati, quo decimi: nam defectus decimi, non est moraliter impossibilis ex sola suppositione antecedenti difficultatis, quæ est ad vitandum decimum sed etiam ex suppositione consequenti, quod 9. vitata sunt. Ex quibus eruit hanc responsione, quod homo post vitatum primum peccatum possit vitare secundum; si reliqua præter secundum, te ipsa vitanda sint, non verò non sint vita hanc.

NON SATISFACIT 1. Quod primum dogma: quia posita suppositione eventus, dicit etiam primum, moraliter reddit impossibilem vitationem alicujus peccati, quod non potest dici: quia quod est necessarium ex suppositione eventus, est necessarium necessitate metaphysicæ; quia quodlibet esse, dum est, est necessarium esse necessitate metaphysicæ. Jam autem omnis suppositio consequens, importat esse dūum est.

Non

2D
K
Z:

NON SATIS FACIT 2. Quia quando dicimus ad aliquid habere nonnisi gratiam suffici-
entem, non dicimus ad hoc habere impoten-
tiam moralem, etiam si tunc sit suppositio non
secuturionis effectus. Ergo neq; in praesenti
resultabit impotentia moralis ex suppositione
consequenti.

NON SATIS FACIT 3. Quia vi hujus expli-
cationis sufficit sola potentia physica ad actum
liberum; quod alias impugnatum est.

Solvitur *Principialis objectio.*

PRÆMITTO 1. Quod ad vitandum pecca-
tum debeat dari non tantum sufficientia physica, sed
etiam moralis, sicut & ante dictum, quod Prae-
missa tenet etiam Esperza hic q. 3.

RATIO Praemissi est. Quia si non daretur
sufficientia moralis ad vitanda venialia; hoc
ipso daretur necessitas moralis illa non vitandi;
nam quando non sufficiunt vires, necesse est
succumbere. Si autem est necessitas moralis
peccandi, moraliter non peccatur, ut dictum in
simili alias. Deinde, quia si non haberet homo
sufficientiam moralem ad vitanda peccata, de-
fectus hic imputetur divinæ sanctitati, & boni-
tati ejus: nam ad solum Deum spectaret illam
gratiam conferre, & tamen illam non confer-
ret. Cum hoc tamen stat, ut positâ potentia
physica ad vitandum; & positâ etiam suffici-
entia morali, oriunda existis, quæ se tenent à
parte Dei, adhuc tamen sit impotentia mora-
lis, aliunde oriunda, quam impotentiam cita-
tum Trident: innuit. Ut autem explicetur,
quomodo positâ sufficientia morali, quam Deus
offert ad vitanda peccata omnia, & in particu-
lari, venialia, adhuc sit impossibilitas moralis.
Hinc

PRÆMITTO 2. Virum cogitatio congrua sit de-
bita ex natura rei saltem vagè alicui, vel aliquibus
ex tota hominum multitudine, quam quæstionem
proponit Esperza hic q. 5. & affirms. Discur-
suq; tali explicat.

SUPPONIT 1. Quod in qualibet multitudi-
ne causatur aequè aut ferè indifferentium ad
utramq; partem contradictionis, aut contrarie-
tatis, est magis probabile, futuram esse quælibet
diffinitatē determinatē sumptam, quam
totalem omnium uniformitatem. Cujus ra-
tionem dat; quia uniformitas totalis habet plu-
res causas adæquatas, quarum quælibet se solā
possit illam impedire, quam diffinitas: tota-
lem enim uniformitatem potest impedire se so-
lo, quilibet binarius contentus in collectione.
Jamq; erit impedita totalis uniformitas, at dif-
finitatem omnium, nulli duo possunt impedi-
re se solis.

SUPPONIT 2. Probabilius esse id impedi-
dum esse, quod habet plures causas adæquatas
impeditivas suā: quia quælibet causa aequè in-
differens ad impediendū aliquid, fundat spem,
quod impeditur aliquid: reddit enim verum

hoc judicium, fortasse impeditur. Ergo si illi
causa addatur alia similis potens impeditre, cre-
scet probabilitas. Infertque exinde minus pro-
bable id esse futurum, quod est magis probabi-
le, impediendum esse: quia major probabilitas
uniuersi partis contradictionis, est per se ipsam
minus probabilitas oppositæ partis: Consequen-
ter minus probabile est futurum esse uniformi-
tatem, quam diffinitatem.

SUPPONIT 3. Quo numerosior fuerit mul-
titudo individuorum aequè indifferentium ad
utramq; contradictionis partem, eò foreminus
probabile uniformitatem inter illa, quia co-
sunt plures causæ sufficietes ad impediendam
uniformitatem. His suppositis

Dicta sic ad praesens applicat. Multitudo
hominum à principio ad finem usque mundi est
propemodum infinita, nec illis potest negari
differentia ad operandum male vel bene. Unde
sequitur fuisse moraliter impossibile perse, &
ex natura rei, ut omnes homines, nullo pro-
fus excepto, convenirent inter se in operando
bene, aut in operando male; quod autem est
moraliter impossibile perfecta & suprema im-
possibilitate morali, qualis est hac de qua hic
nunquam id contingit. Igitur Deus non pre-
vidit ullam hominum collectionem a qualibet
multitudini hominum defacto existentium,
qua sit &c. &c. conformis aut in operando be-
ne aut in operando male. Consequenter non
prævidit aut totam collectionem semper cum
cogitatione congrua, aut totam & semper cum
incongrua. Ergo congrua cogitatio est inno-
bilis vagè toti hominum collectioni, ac proinde
non habet rationem gratiæ superaddita, vel
respectu creationis, vel respectu elevations.
Hocq; totum ulterius confirmat: quia PP. in-
terrogati, cur Deus non impeditur omnia pe-
ccata Angelorum & hominum, respondebant
quia id facere non potuit salvâ illorum libe-
ritate. Ergo nec potuit salvâ libertate impediti
in omnibus opus bonum, adeoq; negari omnibus
cogitatio congrua. Et dum August. tenet
permisurum fuisse Deum peccata, nisi fuisse
ex illis collecturus bonum, hoc ipso supponit
Deum nulli collaturum fuisse cogitationem in-
congruam, nisi eidem vel alteri collaturus fuisse
cogitationem congruam. Sed hoc ejus in-
etrina

NON SATIS FACIT. Tum quia Aug. de-
betum conversionis, & ipsam conversionem re-
jicit ultimò in latens consilium, & voluntatem
divinam. Non ergo rejici debet in aliquo de
natura rei, & in aliquid saltem vagè debitum
naturæ. Tum quia. Si error est Pelagianorum
meritis naturalibus deberi Beatitudinem super-
naturaliem, nec dicet Esperza, illam saltem va-
gè deberi naturæ rationali, ita nec debet dis-
cussio esse debitam gratiam supernaturalem
creaturæ intelleculi. Quod ipsis ultimis in
hoc

R. P.
THE MLC
zianows.
Tom. I. c.
D. VI

hoc resolvitur: quia Ens supernaturale, nulli substantiae creatae vel creabili debetur. Tum quia. Quod dicit non prævideri à Deo uniformitatem, circa actiones causarum indifferentium, vel id accipit de statu conditionato, vel de absoluto; non de conditionato: quia sicut in statu conditionato prævidetur impenitentia finalis Iudæ, ita prævidetur impenitentia finalis S. Petri in alia Hypothesi, & utriusque etiam penitentia: nullus enim est quem Deus salva libertate non posset salvare, consequenter nullus est, qui non prævideatur sub conditione consensurus. Unde dicit Aug. quod Deo efficaciter salvare volenti, nullum hominum resistit arbitrium; prævidetur ergo etiam uniformitas in statu conditionato. Ergo & pro statu absoluto prævideri potest. Quod autem defacto pro statu absoluto non prævideatur, id referri debet in Dei iudicia, dum pro singulis eligit pro statu absoluto gratias efficaces, permititq; peccata. Categoricè autem ad dicta Esperanza dici potest; quod causæ indifferentes potius disformiter agant quam uniformiter, si in actione illa sua, non pendeant aliunde à selectione, quam ponat voluntas superior, secundum quam prævidebuntur absolute uniformiter, vel disformiter operantes: quia verò in habendo auxilio congruo pendemus à determinatione divina feligente auxilia, fit, ut à voluntate ejus pendaat conformitas, vel disformitas agendi.

PRÆMITTO 3. *Quamvis nulli naturæ etiam ræge sit debitum auxilium congruens, nihilominus illud dare Deum pro suo placito.*

RATIO. Quia cùm non conferat illud natura, & tamen conferatur, debet illius collatio in Deum referri.

PRÆMITTO 4. *Quo sensu hec propositio non fit accipienda: sine speciali gratia non potest homo abstineat ab omnibus omnino venialibus.* Certum est non esse hunc sensum, quod homo non habeat physicam potentiam ad abstinentiam ab omnibus venialibus; quia alias neq; cum auxilio specialiter collato posset id præstare; quia auxilium non confert potentiam physicam, sed supponit. Nec facit hunc sensum, quod Deus non det sufficientes vires ad abstinentiam ab omnibus: quia alias in abstinentia ab omnibus non esset homini imputabilis, si quidem non haberet vires sufficientes ad hoc faciendum; nec posset Deus nobis promulgare: Abstinere etiam ab omnibus venialibus peccatis: facilis enim esset promulgationis casatio, vires non habemus. Imò alias ultimò ratio peccati venialis, tanquam in causam deberet in Deum referri. Dari sufficientem gratiam ad vitanda omnia venialia, innuit Suar. etiam lib. 9. de Grat. c. 8. n. 13, ubi assumit hanc propositionem: Negari non potest, quin omnes homines iusti habeant sufficientis auxilium ad vitanda omnia ve-

nalia peccata. Sed n. 17. videtur oppositum innuere. Qui tamen diceret ad vitandam totam collectionem venialium non dari sufficientis auxilium, sed non nisi ad singula, per hoc se tuetur, quod cùm non tota collectione commissa, sed uno v.g. peccetur veniali, vel tot ex collectione, sufficit, quod ad illud unum in particuli habeat gratiam, possibiliteratemq; moralem.

PRÆMITTO 5. *Quis sit sensus dictæ propositionis.* Compleetur ille ex duobus, & ex istis; que se tenent à parte Dei, & ex istis que se tenent à parte creaturæ. Loquendo circa ista quæ sunt a parte Dei, sequitur quod quamvis Deus det auxilium sufficientis ad vitanda omnia collectivæ peccata, quod fecerit tamen decretum de non dando auxilio congruo & efficaci ordinariè; & ut plurimum. Loquendo autem de istis quæ se tenent à parte creaturæ, est inclinatio nostra ad malum, inclinatio item ad sensibile, & hoc est à parte voluntatis; à parte autem intellectus cæcitas & inapplicatio. Ex his autem duobus, principalius, dicit impotens illa moralis hoc secundum: cur scil. ordinariè, & ut plurimum cadatur in venialia. His autem duobus positis, salvatur imprimis quod liberè peccemus: quia datur nobis à parte Dei gratia sufficientis ne peccemus. Oramusque ne unquam peccemus venialiter; salvatur etiam impotens moralis: quia scil. in illis semper, & facillimè delinquitur saltē sub disjunctione, nisi ad sit specialis gratia Dei. Jam autem talia moraliter dicuntur esse impossibilia, quorum opposita temperat saltē sub disjunctione & facillimè fiunt. Hispositis directè ad Argum.

RESPONDERI potest. Concedendo suppositionem, videri nempe à Deo certum numerum, in quorum aliquo determinatè simus peccaturi venialiter. Proposito autem à Ripalda Argumento, Neganda Minor. Probatio illius distinguitur; qui potest vitare primum, potest vitare moraliter secundum, hoc est, habet vires sufficientes, ut viter Conc. propositionem, potest vitare, hoc est, est vitaturus & à parte sui non dat fundamentum moraliter inferendi, quod non sit vitaturus. Nego. Quod attinet ad Paritatem de sole. Paritas non tenet: quia in illo non est potentia indifferens ad illuminandum, non sunt occasiones non illuminandi; invitanteque ne illuminet, valde affectiva &c. similia. Consequenter nec habetur fundamentum determinandi quod moraliter loquendo non posse ras illuminare. Secundus autem habet voluntas creata.

Ad Argumentum prout proponitur ab Ovidio. Idem tenendum: Non nihil est liber in tertia die, quam in antecedentibus, hoc est, habet etiam gratiam sufficientem, etiam in tertia die ne peccet; Conc. non minus est liber, hoc est, & que est habiturus gratiam congruam, & à parte sui non dat fundamentum, quod non sit vitaturus. Nego.

ADDO. Quando dicitur. Sine gratia speciali non est possibile moraliter hoc vel illud facere, non isto sensu est accipendum quasi, hic intelligatur gratia efficax: quia alijs etiam in aliis materiis qui illâ careret, haberet importiam moralem; quod non videtur cohædere edictio Innocentii: Quod Justis volentibus, & conantibus non sint aliqua Dei præcepta impossibilia; essent autem impossibilia: quia etiam justis volentibus & conantibus non semper datur gratia efficax. Sed dicta phrasis secundum hunc sensum accipi debet, quia jam adlatus, quod scil. non fecerit Deus decretum de danda efficaci gratia, ad omnia vitanda venialia, & ex altera parte nos semper in illis delinquimus, & facillime. Ista autem quæ semper & facillime sunt ab omnibus saltē sub disjunctione, moralem importiam inferunt ad oppositum.

Ex his autem. **COLLIGES.** Cum importia non peccandi compleatur per nos debilitate & fragilitate nostra, quæ non importat ullam antecedentem necessitatē metaphysicam, hoc ipso ostendimus importiam moralem non metaphysicam. Nec item in nostris principiis sequitur, quod gratia sufficiens adferat impossibilitatem moralem: quia apud nos impossibilitas moralis non completur negatione securitatis effectus, sed potentia nostræ debilitate, inconstantia, & similibus.

DIFFICULTAS IV.

De necessitate Gratiae ad Perseverandum.

Articulus fidei definitus à Trident. sicut habet Sess. 6, can. 22. *Si quis dixerit Inscriptum, sine speciali auxilio Dei in accepta justitia perseverare posse, anathema sit.* Fundatur hæc definitio Trident. in Locutionibus imprimis script. qualis est illa ad Philip. 2. *Cum timore & tremore, vestram salutem operamini: Deus enim est: qui in nobis operatur velle & perficere.* Similia sunt verba cap. 1. Ibidem: *Qui potest in vobis bonum opus perficere usque in diem Christi Iesu.* Ergo apparet, quod hoc specialiter in Deum referri debet: t. ad Corinth. 1. *Gratias ago Deo meo &c. qui & confirmabit vos usque ad finem sine crimen.* Fundatur item in Auctoritate August. lib. de Bono Persev. cap. 8.17.20. de Prædest. lib. cap. 7. & 8. de correptione & grat. cap. 11. & 12. de Nat. & grat. cap. 16. Lib. 53: Homil. 23. cap. 6. quæ & alia loca vide apud Suar. Lib. 10. c. 4. à num. 7. hoc posito.

QUÆRITUR I. *Quid à parte quæ nostra dicat perseverantia.*

ASERO I. *Nomine Perseverantie venire durationem in gratia cum exercitio bonorum operum per longum tempus usque ad mortem.* Et hoc vocatur, perfectum perseverare. Hanc durationem non posse haberi sine speciali gratia, probant prædicta, rationemque assignat Suar. cit.

cap. 4: quia prædicta duratio dicit declinatio nem à malo, & maximè fit in observatione præceptorum negativorum. Importat etiam exercitium bonorum operum supernaturalium necessariorum ad observantiam præceptorum affirmativorum. Tertium dicitur mors contingat. Quoad primum, est necessaria specialis gratia: quia illud præceptum, vel impletur negativè: quia scil. occasio non fuit, nec suppeditatio mali; hoc autem refert Aug. homil. 23. citat Deum: *Hoc tibi Deus tuus dicit: regebam semini, servabam te mibi, ut adulterium non committere suus oris desistit; ut suus oris decesset ego feci, locus & tempus desistit, ut hac decesserit, ego feci.* Deinde hoc ipsa impletione negativorum præceptorum potest impleri positivè, vincendo positivè tentationem, & ad hoc requiritur gratia efficax quæ est donum speciale; secundum illud de exercitio bonorum operum dependet idem à cognitione congrua, quæ etiam est donum speciale. Tertium etiam pendet specialiter à Deo, ut mox ostendetur.

ASERO 2. *Nomine perseverantie venire iam durationem temporalem in gratia per diutinum tempus, quæ etiam non potest haberi sine speciali gratia.* Quod detur etiam temporanea perseverantia, innuit Christi locutio: *Qui perseverant usque in finem; quæ locutio non congrueret, si non daretur perseverantia & non in finem.* Significat id etiam August. in princip. lib. de domo Persev. Quod autem hæc perseverantia temporanea non possit haberi sine speciali gratia. Ratio est, quia hoc perseverare includit dominum distinctum à gratia habituali, & gratiis ordinatis.

ASERO 3. *Nomine Perseverantie venire durationem paucum tempore in bono cuius successit mors.* **RATIO.** Auctoritas Augusti. de Bono Persev. c. 12. *Quis dicat illis non dari perseverantiam, qui aegritudine corporis, vel quocunque causa moratur in Christo, quod longè difficulter donetur illis quibus suscipitur & mors ipsa pro Christo.*

ASERO 4. *Nomine Perseverantie venire durationem succendentem non amissa gratia; quamvis illa non amissa non fuerit liberata; & hæc etiam est speciale Dei donum, talis perseverantia est in adiutis, si post datam absolutionem v. g. trahientur & in pueris sine usu rationis decedentibus &c.* Quod nomine perseverantiae etiam talis decessus veniat, innuit verba August. Aſerto, citata. Deinde conjunctio finis vita cum gratia bene potest appellari perseverantia finalis, vel gratia finalis. Denique quia Antiqui Scholastici decessum parvolorum in gratia, & adulorum non distinxerunt. Quod autem etiam talis decessus sit ex speciali gratia probant imprimis universales locutiones quæ ostendunt perseverantiam usque in finem esse donum Dei. August. lib. de bono Persev. cap. 17. inquit, *Perde te à veritate quam sit alienum negare donum Dei esse perseverantiam usque in finem.*

Disputatio VII.

243

Punctum Difficultatis I.

Quæ Definitio & conditiones Meriti?

EXPLICAT 1. Meritum Ripalda d. 71. quod est obsequium cedens in utilitatem, aut honorem alterius, volentis illud munere aliquo compensare. *Hec Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia. quantum fieri potest, per membra divisionis non debet formaliter definitio, ut formatur hæc, assumendo ly honoris, & ly aut utilitatis. Tum quia, ipsi illi termini necessario convenient in ratione aliqua communi. Unde per illam potius debet explicari meritum. Tum quia. Quamvis in merito sit formalitas nexus cum persona cui fit illud meritum, est tamen etiam nexus cum ipsam ratione digni premo: quia meritum & præmium, videntur relativè habere se; meritumque hoc ipso quia meritum est meretur. Si meretur, aliquid meretur, adeoque præmium.

Jam autem hæc duas habitudines meriti si comparentur, videtur esse habitudo ad præmium prior, præ habitudine ad personam cui fit. Ratio. quia magis intrinsecum illud est; merito enim maximè intrinsecum est esse meriti, adeoque quod aliquid meretur consequenter per ordinem ad præmium; & sicut in bono ratio perfecti, prior est, quam ratio convenientis alteri, ita & in præsenti; quod universaliter ut dixi in hoc fundatur: quia extrinseca nunquam sunt priora: ratio autem meritivi præmii, quantum ex illa actione est, non est quid illi extrinsecum: secus persona cui fit meritum. quod si ratio; persona est extrinseca, & non prima. Ergo in definitione meriti poni non debuit: quia hæc procedit per prima.

ADDI potest. Quod meritum ex ratione sua formaliter non inferat, minoritatem; hinc & aequales, de se invicem mereri possunt, obsequium autem importat minoritatem. Ergo meritum per obsequium definiti non debuit. quidquid in oppositum velit Ovied. cont. i. n. i.

EXPLICAT 2. Vasq. Quod meritum sit actio laude digna. *Hec Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia. Omne relativum non potest aliter, quam per ordinem ad suum terminum explicari; meritum autem est relativum ad præmium; præcipue quia interdum merita erga alterū facta laudamus, quamvis non sint respectu nostri meritum. Tum quia. Est quidem interdum meritum ad laudem præcisè, ita ut laus sit præmium actionis; sed non semper: cur non enim præter laudem alia mereamur & quæ ac alias laudem, quo casu verè erit meritum; & non erit meritum tantum laudis. Ergo per Ly esse digni laude, non rectè explicatur meritum. Tum quia. Ut urget Oviedo citatus n. 6. meritum apprehenditur, ut conveniens supposito distincto ab ope-

(X) 2 ran-

vite huic quando voluerit ipse det finem; quem si dat ante imminentem lapsum, facit hominem perseverare usque in finem.

ASSERO 5. Hoc ipsum quod est decedere in gratia, vel maximè formaliter perseverantiam. Ita S. Thom. in epist. ad Rom. c. 8. Leet. 6. Bonum hominis non solum consistit in quantitate charitatis, sed præcipue in perseverantia usque ad mortem, & Ratio est; quia, hoc solo ablato, & reliquis positis, afferatur. Rursus reliquis ablatis, hoc posito, salvator tota ratio finalis perseverantiae.

QUÆRITUR 2. Quid quasi à parte Dei dicat perseverantia?

ASSERO 1. Quod non dicat aliquid habituali. Ratio. quia de illo PP. non meminunt; & illud, quod est habituali in nobis, est gratia cum habitibus supernaturalibus, ad quos ipsos ut in nobis perseverent; indigemus perseverantiae gratiæ.

ASSERO 2. Perseverantiam tribus afferunt prioribus explicatam, scire ordinariè in collectione plurium gratiarum. Ratio quia cùm ille perseverantiae involvant pluralitatem aliquam actionum, vel quasi actionū, hoc ipso depositum plures gratias actuales: quarum: quia singulæ non sunt perseverantiae, fit ut tota non nisi collectio dicatur donum illud.

ASSERO 3. Quod donum perseverantiae dicit universaliter & gratias externas, & internas; externas quidem; ut tales dispositionem physicam hic & nunc ad mortem, quod commune est ad adultis & infantibus, in adultis amotionem occasionum ad malum &c. dicit item donum perseverantiae. Interiores gratias. Interiores autem gratiæ stant in illuminatione ex parte intellectus, affectione ex parte voluntatis. Et quidem quod externa illa gratia pertineat ad perseverantiae donum; citatus est locus ex Lib. de Bono Persev. *Videte à veritate.* qui supra est citatus, quod autem ad perseverantiam spectant interiores gratiæ colligitur ex necessitate gratiæ interioris; alias probata.

QUÆSTIO III.

De Merito.

Effectus actualium gratiarum in usum deductarum, est meritum. gratia etiam habitualis datur, tanquam radix merendi, dignificatrumque meritorum. Unde presentem locum depositi sibi tractatio de merito.

DIFFICULTAS I.

De Merito secundum se.

Tractabimus imprimit de Definitione meriti, deinde de ejusdem conditionibus.